



ДРУГО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА НАЦИОНАЛНЕ ПАРКОВЕ
ЦРНЕ ГОРЕ с.р.о.
Број 01-3267/1
Датум: 2. 11. 2021.

NACIONALNI PARKOVI CRNE GORE

UPRAVNI ODBOR

Na osnovu člana 16 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu ("Sl. List CG", br.34/ 14 i 44/18) i člana 19 Statuta Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore, Upravni odbor ovog preduzeća na sjednici održanoj dana 02.11.2021. godine, donio je

ODLUKU o usvajanju Pravilnika o zaštiti i zdravlju na radu

1. Usvaja se Pravilnika o zaštiti i zdravlju na radu.
2. Sastavni dio ove odluke čini Pravilnika o zaštiti i zdravlju na radu broj 01-3267 od 02.11.2021. godine.
3. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu ("Sl. List CG", br.34/ 14 i 44/18) u članu 16 propisano je da poslodavac, saglasno prirodi djelatnosti, broju zaposlenih, organizaciji i načinu rada, prava, obaveze i odgovornosti zaštite i zdravlja na radu uređuje opštim aktom. Ovim aktom bliže se uređuju mjere zaštite i zdravlja na radu i način njihovog sprovođenja, a naročito: prava, obaveze i odgovornosti svih zaposlenih, način obavljanja stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu, način utvrđivanja i provjere zdravstvenog stanja zaposlenih koji rade na poslovima sa posebnim uslovima rada i drugih zaposlenih, način osposobljavanja zaposlenih i provjere osposobljenosti, korišćenje sredstava i opreme lične zaštite na radu i druga pitanja od značaja za zaštitu i zdravlje na radu.

Saglasno navedenom odlučeno je kao u dispozitivu ove odluke.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG ODBORA
Nebojša Popović



SECRET



Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu

Na osnovu Člana 16 „Zakona o zaštiti i zdravlju na radu” (“Službeni list CG”, br. 34/14,44/18), a saglasno Statutu **Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore**, **Upravni odbor ovog preduzeća** na sjednici održanoj, dana 02.11.2021 godine donio je :

P R A V I L N I K o zaštiti i zdravlju na radu

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА НАЦИОНАЛНЕ ПАРКОВЕ
ЦРНЕ ГОРЕ са п.о

Број 01-3267

Београд, 02.11.2021.

1. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Pravilnikom o zaštiti i zdravlju na radu (u daljem tekstu: Pravilnik) uređuju se:

- mjere zaštite i zdravlja na radu i način njihovog spovođenja;
- prava, obaveze i odgovornosti svih zaposlenih;
- način obavljanja stručnih poslova i zaštite i zdravlja na radu;
- način utvrđivanja i provjere zdravstvenog stanja zaposlenih koji rade na poslovima sa posebnim uslovima rada i drugih zaposlenih;
- način osposobljavanja i provjere osposobljenosti zaposlenih za bezbjedan rad;
- korišćenje sredstava i opreme lične zaštite na radu i
- druga pitanja od značaja za zaštitu i zdravlje na radu.

Član 2

Zaštita i zdravlje na radu je sastavni dio organizacije rada i radnog procesa kod **Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore** (u daljem tekstu: **Poslodavac**). Organizacija i proces rada kod Poslodavca moraju biti zasnovani na tehničko-tehnološkim, organizacionim, zdravstvenim, socijalnim i drugim mjerama zaštite koje obezbjeđuju punu zaštitu i zdravlje zaposlenih na radu.

Član 3

Pravo na zaštitu i zdravlje na radu imaju svi zaposleni koji su zasnovali radni odnos, odnosno zaključili ugovor o radu kod Poslodavca, lica koja kod Poslodavca obavljaju rad radi osposobljavanja kao i lica koja po bilo kom pravnom osnovu obavljaju rad kod Poslodavca.

Član 4

Žene, omladina i invalidi imaju pravo na posebnu zaštitu na radu.

Član 5

Ko se svjesno ne pridržava zakona ili drugih propisa, kolektivnih ugovora i drugih opštih akata o pravima iz rada i o posebnoj zaštiti na radu omladine, žena i lica sa invaliditetom i time drugom uskrati ili ograniči pravo koje mu pripada, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

2. OPŠTI USLOVI I MJERE ZAŠTITE

Član 6

Obaveze projektanta i investitora

Projektant koji, izrađuje tehničku dokumentaciju za izgradnju, rekonstrukciju ili adaptaciju objekata, dužan je da, u skladu sa ovim zakonom, pri izradi tehničke dokumentacije razradi propisane mjere zaštite i zdravlja na radu u skladu sa tehnološkim projektним задатком.

Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu

Investitor je dužan da od ovlaštenog pravnog lica ili preduzetnika obezbijedi reviziju (ocjenu) da je tehnička dokumentacija izrađena u skladu sa propisima koji se odnose na zaštitu i zdravlje na radu, tehničkim propisima i standardima, da je obezbijedena zaštita zaposlenih u objektima za koje je izrađena tehnička dokumentacija za proces rada koji će se obavljati u njima.

Određivanje koordinatora za zaštitu i zdravlje na radu

Član 6a

Investitor je dužan da odredi jednog ili više koordinatora za zaštitu i zdravlje na radu kad radove izvode ili je predviđeno da ih izvode dva ili više izvođača radova.

Investitor je dužan da odredi koordinatora(e) za zaštitu i zdravlje na radu posebno za fazu izrade projekta i posebno za fazu izvođenja radova.

Koordinator za zaštitu i zdravlje na radu u fazi izrade projekta (u daljem tekstu: koordinator u fazi izrade projekta) je lice zaposleno kod poslodavca koje investitor u skladu sa zakonom pisanim putem odredi da obavlja poslove propisane ovim zakonom.

Koordinator za zaštitu i zdravlje na radu u fazi izvođenja radova (u daljem tekstu: koordinator u fazi izvođenja radova) je lice zaposleno kod poslodavca koje investitor u skladu sa zakonom pisanim putem odredi da obavlja poslove propisane ovim zakonom.

Određivanje koordinatora u fazi izrade projekta

Član 6b

Investitor je dužan da za koordinatora u fazi izrade projekta, odredi lice koje u skladu sa propisima o izgradnji objekata ispunjava uslove za izradu tehničke dokumentacije i ima položen stručni ispit iz oblasti zaštite i zdravlja na radu i ispit za obavljanje poslova koordinatora u fazi izrade projekta.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, za koordinatora u fazi izrade projekta investitor može da odredi lice koje ima:

- visoku stručnu spremu tehničkog i/ili tehničko-tehnološkog smjera;
- najmanje tri godine radnog iskustva u struci;
- položen stručni ispit iz oblasti zaštite i zdravlja na radu; i
- položen stručni ispit za obavljanje poslova koordinatora u fazi izrade projekta.

Lica koja su na poslovima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu u građevinskoj djelatnosti provela najmanje pet godina nijesu dužna da polažu stručni ispit za obavljanje poslova koordinatora u fazi izrade projekta, ako:

- imaju visoku stručnu spremu tehničkog i/ili tehničko-tehnološkog smjera; ili
- imaju naučni stepen magistra ili doktora nauka tehničkog i/ili tehničko-tehnološkog smjera; ili
- su inspektori koji su vršili nadzor nad zaštitom na radu.

Određivanje koordinatora u fazi izvođenja radova

Član 6c

Investitor je dužan da za koordinatora u fazi izvođenja radova, odredi lice koje u skladu sa propisima o izgradnji objekata ispunjava uslove za građenje objekta i ima položen stručni ispit iz oblasti zaštite i zdravlja na radu i ispit za obavljanje poslova koordinatora u fazi izvođenja radova.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, za koordinatora u fazi izvođenja radova investitor može da odredi lice koje ima:

- visoku stručnu spremu tehničkog i/ili tehničko-tehnološkog smjera;

Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu

- najmanje tri godine radnog iskustva u struci;
- položen stručni ispit iz oblasti zaštite i zdravlja na radu; i
- položen stručni ispit za obavljanje poslova koordinatora u fazi izvođenja radova.

Lica koja su na poslovima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu u građevinskoj djelatnosti provela najmanje pet godina nijesu dužna da polažu stručni ispit za obavljanje poslova koordinatora u fazi izvođenja radova, ako:

- imaju visoku stručnu spremu tehničkog i/ili tehničko-tehnološkog smjera; ili
- imaju naučni stepen magistra ili doktora nauka tehničkog i/ili tehničko-tehnološkog smjera; ili
- su inspektori koji su vršili nadzor nad zaštitom na radu.

Investitor za koordinatora u fazi izvođenja radova ne smije da odredi lice koje je zaposleno kod izvođača radova na tom gradilištu.

Plan mjera zaštite i zdravlja na radu

Član 7

Poslodavac je dužan da obezbijedi da se izvrše izmjene ili dopune plana mjera zaštite i zdravlja na radu ukoliko nastupe okolnosti (razlozi) koji utiču na sprovođenje mjera zaštite i zdravlja na radu na gradilištu, i to najkasnije pet dana prije početka obavljanja radova.

Pod okolnostima (razlozima) iz stava 1 ovog člana podrazumijevaju se, naročito:

- promjena tehničke dokumentacije;
- promjena tehnologije građenja (izvođenja radova);
- ako planom mjera zaštite i zdravlja na radu nijesu obuhvaćeni radovi koji planiraju da se izvode tokom građenja objekta;
- zahtjev koordinatora u fazi izvođenja radova;
- na zahtjev inspektora.

Svi poslodavci na gradilištu su dužni da se upoznaju sa planom mjera zaštite i zdravlja na radu, odnosno njegovim izmjenama i dopunama.

Sadržaj plana mjera zaštite i zdravlja na radu propisuje organ državne uprave nadležan za poslove rada.

3. MJERE ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

Član 8

Mjere zaštite i zdravlja na radu (u daljem tekstu: **mjere zaštite**) su svi koraci, preventivne i druge mjere koje se preduzimaju ili planiraju na svim nivoima rada kod poslodavca, radi sprečavanja ili smanjivanja rizika po život i zdravlje zaposlenih.

Mjere zaštite planiraju se i obezbjeđuju u svim procesima rada kod poslodavca, radi sprečavanja ili smanjivanja rizika po život i zdravlje zaposlenih, u postupku:

1) projektovanja, izgradnje, korišćenja i održavanja objekata namijenjenih za radne i pomoćne prostorije, kao i objekata namijenjenih za rad na otvorenom prostoru, u cilju bezbjednog odvijanja procesa rada;

2) projektovanja, izgradnje, korišćenja i održavanja tehnoloških procesa rada sa svim pripadajućim sredstvima za rad, u cilju bezbjednog rada zaposlenih i usklađivanja hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti, mikroklimе i osvjetljenja na radnim mjestima i u radnim i pomoćnim prostorijama sa propisanim mjerama i normativima za djelatnost koja se obavlja na tim radnim mjestima i u tim radnim prostorijama;

Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu

3) projektovanja, izrade, korišćenja i održavanja sredstava za rad, konstrukcija i objekata za kolektivnu zaštitu i zdravlje na radu, pomoćnih konstrukcija i objekata i drugih sredstava koja se koriste u procesu rada ili koja su na bilo koji način povezana sa procesom rada, tako da se u toku njihove upotrebe sprječava povređivanje ili oštećenje zdravlja zaposlenih;

4) proizvodnje, pakovanja, prevoza, skladištenja, upotrebe i uništavanja opasnih materija, na način i po propisima i pravilima kojima se otklanjaju mogućnosti povređivanja ili oštećenja zdravlja zaposlenih;

5) projektovanja, proizvodnje i korišćenja sredstava i opreme lične zaštite i zdravlja na radu, čijom se upotrebom otklanjaju rizici ili opasnosti koji nijesu mogli da budu otklonjeni primjenom odgovarajućih mjera zaštite;

6) obrazovanja, vaspitanja i osposobljavanja u oblasti zaštite i zdravlja na radu.
Mjere zaštite ne mogu proizvesti nikakve troškove za zaposlenog.

4. PRAVA OBAVEZE I ODGOVORNOSTI POSLODAVCA

Obezbjeđivanje mjera zaštite i zdravlja na radu

Član 9

Poslodavac je dužan da obezbijedi mjere zaštite i zdravlja na radu sprječavanjem, uklanjanjem i kontrolom rizika na radu, obavještanjem i osposobljavanjem zaposlenih za bezbjedan i zdrav rad (u daljem tekstu: osposobljavanje zaposlenih), uz odgovarajuću organizaciju i potrebna sredstva.

Poslodavac je dužan da, obezbijedi posebnu zaštitu i zdravlje na radu zaposlenih žena za vrijeme trudnoće, lica mladih od 18 godina života, kao i lica sa invaliditetom, u skladu sa ovim i drugim zakonima.

Poslodavac je dužan da uzimajući u obzir promjenu radne okoline, sprovodi mjere zaštite i zdravlja na radu i bira takve radne i proizvodne metode koje će obezbijediti poboljšanje stanja ili viši nivo zaštite i zdravlja na radu.

Poslodavac je dužan da se prilikom planiranja i uvođenja novih tehnologija konsultuje sa zaposlenima ili njihovim predstavnicima za zaštitu i zdravlje na radu (u daljem tekstu: predstavnik zaposlenih) o pitanjima izbora sredstava za rad, uslova rada, radne sredine i njihovih posljedica za zaštitu i zdravlje na radu.

Poslodavac je dužan da prilikom raspoređivanja zaposlenog na radno mjesto sa posebnim uslovima rada, odnosno sa povećanim rizikom uzme u obzir njegove sposobnosti, koje mogu uticati na zaštitu i zdravlje zaposlenog.

Sprovođenje mjera zaštite i zdravlja na radu i opštih načela prevencije

Član 10

Poslodavac je dužan da sprovodi mjere zaštite, poštujući sljedeća opšta načela:

- izbjegavanje rizika;
- procjenjivanje rizika;
- eliminisanje rizika na izvoru;
- prilagođavanje rada i radnog mjesta zaposlenom, naročito u pogledu konstruisanja radnog mjesta, izboru sredstava za rad, izboru radnih i proizvodnih metoda sa osvrtom na naročito izbjegavanje monotonog rada i rada pri već određenoj brzini i smanjenja njihovog dejstva na zdravlje;
- prilagođavanje tehničkom napretku;
- zamjena opasnih bezopasnim ili manje opasnim okolnostima;

Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu

- razvoja sveobuhvatne politike zaštite i zdravlja na radu, koja uključuje tehnologiju, organizaciju rada, radne uslove, međuljudske odnose i faktore radne sredine;
- davanje prednosti kolektivnim mjerama zaštite i zdravlja na radu u odnosu na individualne mjere zaštite;
- davanje odgovarajućih uputstava i obavještenja zaposlenim.

Član 11

Ugovor o radu – Opšti akt

Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore odnosno Poslodavac , saglasno prirodi djelatnosti, broju zaposlenih, organizaciji i načinu rada; prava, obaveze i odgovornosti zaštite i zdravlja na radu uređuje opštim aktom ili ugovorom o radu zaključenim sa zaposlenim.

Aktom Poslodavac bliže uređuje mjere zaštite i zdravlja na radu i način njihovog sprovođenja, a naročito: prava, obaveze i odgovornosti svih zaposlenih; način obavljanja stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu, način utvrđivanja i provjere zdravstvenog stanja zaposlenih koji rade na poslovima sa posebnim uslovima rada i drugih zaposlenih; način osposobljavanja zaposlenih i provjere osposobljenosti, korišćenje sredstava i opreme lične zaštite na radu i druga pitanja od značaja za zaštitu i zdravlje na radu.

Sastavni dio akta je i normativ sredstava i opreme lične zaštite na radu koja pripadaju zaposlenom, a koji se radi u skladu sa propisima, standardima i aktom o procjeni rizika na random mjestu.

Član 12

Poslodavac i zaposleni Ugovorom o radu uređuju međusobna prava i obaveze, koje proizilaze iz radnog odnosa (po osnovu rada) radi izvršenja poslova i radnih zadataka koje na osnovu ugovora preuzima zaposleni.

Član 13

Akt o procjeni rizika

Poslodavac je dužan da donese i posjeduje akt o procjeni rizika, za sva radna mjesta procijeni rizike, utvrdi način i mjere za otklanjanje rizika i obezbijedi njihovo sprovođenje.

Akt o procjeni rizika je akt koji sadrži opis procesa rada sa procjenom rizika od povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom i kojim se utvrđuju mjere zaštite i zdravlja na radu u cilju poboljšanja zaštite i zdravlja na radu.

U aktu o procjeni rizika poslodavac određuje radna mjesta sa povećanim rizikom, odnosno posebnim uslovima rada, zdravstvene zahtjeve za određeni rad ili za korišćenje pojedinih sredstava.

Aktom se utvrđuje:

- otkrivanje opasnosti;
- koja radna mjesta su izložena opasnostima;
- vjerovatnoća nastanka povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom;
- da li je rizik prihvatljiv;
- uvođenje mjera za smanjenje neprihvatljivog rizika.

Član 14

- Poslodavac je dužan da izmijeni akt o procjeni rizika u slučaju:
- pojave svake nove opasnosti i promjene nivoa rizika u procesu rada;
- kada postojeće mjere zaštite i zdravlja na radu nijesu dovoljne (odgovarajuće);
- adaptacije, rekonstrukcije, havarije, generalnog remonta;

Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu

- teške, kolektivne i smrtne povrede na radu;
 - kada je procjena zasnovana na podacima koji ne odgovaraju stvarnom stanju;
 - kad rezultati praćenja zdravstvenog stanja zaposlenog pokažu da je to neophodno.
- Poslodavac je dužan da zaposlene upozna sa aktom o procjeni rizika i učini ga dostupnim zaposlenima.

Član 15

Organizovanje rada i radnog procesa

Poslodavac je dužan da organizacijom rada i radnog procesa obezbijedi mjere zaštite i zdravlja na radu u skladu sa ovim zakonom.

Poslodavac je dužan da obezbijedi da pristup mjestu rada u radnoj sredini na kome prijete ozbiljna opasnost od povređivanja ili zdravstvenih oštećenja imaju samo ona lica koja su osposobljena za bezbjedan i zdrav rad na tom radnom mjestu, koja su dobila posebna uputstva za rad na takvom mjestu i koja su opremljena odgovarajućim sredstvima i opremom lične zaštite na radu.

Poslodavac je dužan da svako lice koje se po bilo kom osnovu nalazi u radnoj prostoriji ili gradilištu upozori na opasna mjesta ili na štetnosti po zdravlje koje se javljaju u tehnološkom procesu, na mjere zaštite i zdravlja na radu koje mora da primijeni i da ga usmjeri na bezbjedne zone za kretanje.

Poslodavac je dužan da na mjestima rada, kao i sredstvima za rad postavi natpise, upozorenja na službenom jeziku i jezicima u službenoj upotrebi i znakove zaštite i zdravlja na radu.

Član 16

Organizovanje poslova zaštite lica i imovine

Poslodavac je dužan da organizovanje poslova zaštite lica i imovine vrši u skladu sa zakonom o zaštiti lica i imovine.

Poslodavac je dužan da zaposlene koji vrše poslove zaštite lica i imovine budu upoznati sa istim.

5. NAČIN UTVRĐIVANJA I PROVJERE ZDRAVSTVENOG STANJA ZAPOSLENIH KOJI RADE NA POSLOVIMA SA POSEBNIM USLOVIMA RADA I DRUGIH ZAPOSLENIH

Član 17

Poslodavac je dužna da obezbijedi zdravstveni pregled zaposlenih, a posebno zaposlenih koji se raspoređuju na radna mjesta, odnosno poslove sa posebnim uslovima rada i u slučajevima ponovnog angažovanja na rad zaposlenog koji je odsustvovao sa rada više od godinu dana.

Član 18

Poslodavac pri upućivanju zaposlenog na zdravstveni pregled zdravstvenoj ustanovi dostavlja podatke o posebnim uslovima rada sa naznakom štetnosti i opasnosti radnog mjesta na koje je zaposleni raspoređen.

Izveštaj o zdravstvenom pregledu zaposlenog o zdravstvenoj sposobnosti za obavljanje određenih poslova dostavlja se Poslodavcu, na način da se ne naruši princip povjerljivosti ličnih podataka.

Nije dozvoljeno korišćenje podataka prikupljenih po osnovu zdravstvenih pregleda zaposlenih u svrhu diskriminacije zaposlenih.

Član 19

Radna mjesta sa posebnim uslovima rada su radna mjesta na koja mogu biti raspoređeni i obavljati poslove tih radnih mjesta samo zaposleni koji i pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa, ispunjavaju i posebne uslove u pogledu pola, godina života, školske spreme, stručne osposobljenosti, zdravstvenog stanja i psihičkih sposobnosti.

Radna mjesta na kojima se poslovi obavljaju pod posebnim uslovima rada smatraju se:

- radna mjesta na kojima postoji povećani rizik od povređivanja, nastanka profesionalnih oboljenja i oštećenja zdravlja zaposlenih;
- radna mjesta koja zbog specifičnosti zahtjeva procesa rada uslovljavaju posebne zdravstvene i psihološke sposobnosti zaposlenih za rad na tom radnom mjestu i
- radna mjesta na kojima se obavljaju specifični tehnološki procesi rada u kojima ne postoji mogućnost primjene pojedinih propisanih mjera zaštite i zdravlja na radu.

Radna mjesta pod posebnim uslovima rada, način i rokove provjere sposobnosti zaposlenog za rad na tim poslovima utvrđena su propisima, opštim aktima, odnosno kolektivnim ugovorom Poslodavac, u skladu sa prethodno izvršenom procjenom rizika.

Član 20

Na radno mjesto pod posebnim uslovima rada može se rasporediti zaposleni koji ispunjava uslove propisane zakonom, Kolektivnim ugovorom Poslodavaca i aktom o sistematizaciji radnih mjesta, pod uslovom da je na prethodnom zdravstvenom pregledu utvrđena zdravstvena sposobnost zaposlenog za bezbjedan rad na tom radnom mjestu.

Odgovorno lice Poslodavca ne smije rasporediti zaposlenog da radi na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada odnosno sa povećanim rizikom, ukoliko prethodno nije utvrdio da zaposleni ispunjava propisane uslove.

Zaposleni koji radi na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada odnosno sa povećanim rizikom rada je dužan da odmah obavijesti odgovorno lice Poslodavca, ako ocijeni da nije sposoban da radi takve poslove, kao i da obavi zdravstveni pregled na koji ga je uputio Poslodavac.

Poslodavac je dužan da zaposlenog koji obavlja poslove sa posebnim uslovima rada, odnosno sa povećanim rizikom uputi na zdravstveni pregled prije isteka roka utvrđenog propisom, kada to ocijeni ovlašćena ustanova za zdravstvenu zaštitu zaposlenih.

Ako se u postupku zdravstvenog pregleda utvrdi da zaposleni ne ispunjava posebne zdravstvene uslove za obavljanje poslova na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada poslodavac je dužan da ga rasporedi na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada poslodavac je dužan da ga rasporedi na drugo radno mjesto koje odgovara njegovim zdravstvenim sposobnostima, u skladu sa aktom o sistematizaciji. Ukoliko se zaposleni ne može rasporediti, u smislu stava 5 ovog člana, poslodavac je dužan da mu obezbjedi druga prava u skladu sa propisima i kolektivnim ugovorom.

6. NAČIN OSPOSOBLJAVANJA I PROVJERA OSPOSOBLJENOSTI ZAPOSLENIH ZA BEZBJEDAN RAD

Član 21

Poslodavac je dužan da izvrši osposobljavanje za bezbjedan rad zaposlenog kod:

- zasnivanja radnog odnosa,
- raspoređivanja na drugo radno mjesto,
- uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih ili zamjene sredstava za rad, promjene procesa rada i
- ponovnog raspoređivanja na rad poslije odsustvovanja koje je trajalo duže od godinu dana.

Član 22

Poslodavac je dužan da donese Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih (u daljem tekstu: program), u skladu sa procjenom rizika na radnom mjestu, kao i da, po potrebi, mijenja ili obnavlja njegovu sadržinu u zavisnosti od uvođenja novih procesa rada, novih tehnologija i sredstava za rad.

Osposobljavanje zaposlenih prilagođava se novim i promjenljivim rizicima, a po potrebi i ponavlja u određenim vremenskim razmacima u skladu sa programom.

Poslodavac je dužan da zaposlenog, u toku osposobljavanja za bezbjedan rad, upozna sa svim vrstama opasnosti na poslovima na koje ga raspoređuje i o konkretnim mjerama za zaštitu na radu, koje su potrebne radi otklanjanja opasnosti po život, odnosno oštećenje zdravlja.

Programom se određuje način teorijskog i praktičnog osposobljavanja za bezbjedan rad zaposlenih.

Provjeru teorijske i praktične osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih Poslodavac obavlja na mjestu rada.

Postupak provjere teorijskog znanja stečenog putem osposobljavanja za bezbjedan rad zaposlenih vrši se po pravilu pisanim putem (test), a može i uobičajenim i najprikladnijim metodama (anketa, usmeni dio i sl.), u skladu sa procjenom rizika na radnom mjestu i Programom o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih.

Zaposlenim koji su odgovorili pozitivno na teorijski postavljena pitanja i zadovoljili kriterijume praktične provjere stečenih znanja za konkretno radno mjesto na kojem su raspoređeni izdaje se pisano uvjerenje o osposobljenosti za bezbjedan rad.

Periodične provjere teorijske i praktične osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih, određuje Poslodavac programom iz stava 1 ovog člana.

7. PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI SVIH ZAPOSLENIH

Član 23

Zaposleni (Odgovorno lice Poslodavac), zaposleni sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima koji organizuju i rukovode procesom rada, neposredni rukovodilac i stručno lice zaduženo za zaštitu na radu, u skladu sa zakonom i drugim propisima, Kolektivnim ugovorom Poslodavca i ovim opštim aktom, svaki u svom djelokrugu, imaju prava, obaveze i odgovornosti u vezi sprovođenja mjera zaštite i zdravlja na radu.

Član 24

Zaposleni ima pravo i obavezu da se prije početka rada upozna sa mjerama zaštite na poslovima radnog mjesta na koje je raspoređen, kao i da se osposobljava za njihovosprovođenje.

Zaposleni je dužan da poslove na radnom mjestu obavlja sa punom pažnjom radi obezbjeđivanja svog života i zdravlja, kao i života i zdravlja ostalih zaposlenih. Zaposleni ima pravo i obavezu da se služi sredstvima i opremom lične zaštite i zdravlja na radu, da ih namjenski koristi, pažljivo rukuje sa njima i da ih održava u ispravnom stanju.

Zaposleni ima pravo i obavezu da obavi zdravstveni pregled koji odgovara riziku za zaštitu i zdravlje na radnom mjestu, na koji ga upućuje poslodavac, u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu i propisima iz oblasti zdravstvene zaštite.

Član 25

Zaposleni je dužan da se pridržava propisnih mjera zaštite i zdravlja na radu i da se stara o sprovođenju i unapređivanju zaštite i zdravlja na radu.

Zaposleni koji se ne pridržava propisanih mjera zaštite i zdravlja na radu i ne koristi sredstva i opremu lične zaštite i zdravlja na radu čini težu povredu radne obaveze.

Član 26

Zaposleni je dužan da se kod zasnivanja radnog odnosa, rasporeda na druge poslove, uvođenja nove tehnologije ili novih sredstava za rad, promjene procesa rada, ponovnog raspoređivanja na rad poslije odsustvovanja koje je trajalo duže od godinu dana i periodično u toku rada, upozna sa propisima i mjerama zaštite i zdravlja na radu u vezi sa vrstom, prirodom posla koji treba da obavlja i načinom organizovanja i sprovođenja zaštite i zdravlja na radu kod Poslodavca, kao i da se osposobljava za njihovo sprovođenje.

Svaki zaposleni, a naročito zaposleni sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima, dužan je da stalno upotrebljava i usavršava znanja iz zaštite i zdravlja na radu.

Član 27

Zaposleni ima pravo i obavezu da poslodavcu daje predloge, primjedbe i obavještenja o pitanjima zaštite i zdravlja na radu.

Zaposleni je dužan da prijavi zaposlenom koji neposredno organizuje obavljanje poslova, sve zapažene nedostatke, kvarove i druge pojave koje predstavljaju opasnost i mogu da ugroze zaštitu i zdravlje zaposlenih na radu.

Zaposleni koji neposredno organizuje obavljanje poslova dužan je da odmah preduzme odgovarajuće mjere za otklanjanje opasnosti i stvaranje bezbjednih uslova rada.

Član 28

Zaposleni ima pravo da odbije da radi, ako:

- prethodno nije upoznat sa svim opasnostima ili štetnostima, odnosno rizicima na radu ili ako mu poslodavac nije obezbijedio propisani zdravstveni pregled;
- prijeti neposredna opasnost po život i zdravlje zbog toga što nijesu sprovedene propisane mjere zaštite, sve dok se te mjere ne obezbijede;
- na sredstvu za rad nijesu obezbijedene propisane mjere zaštite i time mu je neposredno ugrožen život i zdravlje.

Kada zaposleni odbije da radi dužan je da se pisano obrati poslodavcu radi preduzimanja mjera koje po mišljenju zaposlenog nijesu sprovedene.

Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu

Kada zaposleni odbije da radi, a poslodavac smatra da zahtjev zaposlenog nije opravdan, poslodavac je dužan da odmah obavijesti inspekciju rada.

Član 29

U slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti po život i zdravlje, zaposleni može da preduzme odgovarajuće mjere u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima koja su mu na raspolaganju, a u slučaju neizbježne opasnosti ima pravo da napusti opasno radno mjesto, radni proces odnosno radnu sredinu.

U slučajevima iz stava 1 ovog člana zaposleni ne smije da bude doveden u nepovoljniji položaj zbog štete koja bi mogla da nastane njegovim djelovanjem, osim ako je postupao nepažljivo ili nemarno.

Član 30

Zaposleni je obavezan da u skladu sa osposobljenošću i uputstvima koja je dobio od poslodavca, neposrednog rukovodioca i stručnog lica za poslove zaštite i zdravlja na radu:

- za vrijeme rada primjenjuje propisane mjere zaštite, vodi računa o svojoj i zaštiti i zdravlju na radu drugih zaposlenih na koje utiče svojim radom ili postupcima pri obavljanju posla, namjenski koristi sredstva za rad, opasne materije, sredstva i opremu lične zaštite na radu i zaštitne uređaje, saraduje sa poslodavcem i stručnim licem kako bi se sprovele propisane mjere zaštite na poslovima na kojima radi;
- u skladu sa svojim saznanjima, odmah obavijesti poslodavca, pisano ili usmeno, ili preko predstavnika zaposlenih, o nepravilnostima, nedostacima, štetnostima, opasnostima ili drugoj pojavi koja bi na radnom mjestu mogla da ugrozi njegovu ili zaštitu i zdravlje drugih zaposlenih;
- saraduje sa poslodavcem i stručnim licem dok poslodavac ne obezbijedi bezbjedne uslove za rad.

Ako odgovorno lice, poslije dobijenog obavještenja iz stava 1 alineja 2 ovog člana, ne otkloni nepravilnosti, štetnosti, opasnosti ili druge pojave u roku od tri dana ili ako zaposleni smatra da za otklanjanje utvrđenih pojava nijesu sprovedene odgovarajuće mjere zaštite, može zatražiti intervenciju Inspekcije rada i o tome obavijestiti stručno lice.

Član 31

Odgovorno lice Poslodavca je odgovorno:

- da organizuje i obezbijedi sprovođenje zakonskih propisa o zaštiti na radu, odredbi Kolektivnog ugovora Poslodavac i ovog opšteg akta;
- da se stara o obezbjeđenju finansijskih sredstava i nabavci sredstava i opreme lične zaštite i zdravlja na radu zaposlenih preko odgovarajuće službe;
- da postupa po nalogima nadležnih inspeksijskih organa koji se odnose na primjenu propisa o zaštiti na radu i
- da organizuje unapređenje zaštite i zdravlja na radu sprovođenjem osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad.

Član 32

Zaposleni sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima, u zavisnosti od organizacionog oblika i mjera zaštite i zdravlja na radu koje se primjenjuju radi bezbjednijeg i sigurnijeg rada zaposlenih, odgovoran je za sprovođenje zakona i drugih propisa o zaštiti na radu, a naročito:

- da obezbijedi periodičan pregled i ispitivanje sredstava za rad;
- da obezbijedi slanje zaposlenih na obavezni periodični zdravstveni pregled;

Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu

- da obezbijedi bezbjednost rada na poslovima gdje prijeti opasnost po život i zdravlje zaposlenih;
- da predlaže mjere i unapređenje mjera zaštite i zdravlja na radu za zaposlene organizacionog oblika kojim rukovodi i
- da podnosi prijave protiv zaposlenih za vođenje disciplinskog postupka zbog nepridržavanja utvrđenih mjera zaštite i zdravlja na radu.

Član 33

Za sprovođenje zakona i drugih propisa o zaštiti i zdravlju na radu, Kolektivnog ugovora Poslodavca i ovog pravilnika odgovoran je odgovorno lice Poslodavca.

Odgovorno lice Poslodavca, u sprovođenju mjera zaštite, dužan je:

- da zaposlene na najpogodniji način upozna sa uslovima rada i izvorima opasnosti i štetnosti na radnom mjestu;
- da zaposlene pouči o namjeni i načinu upotrebe odgovarajućih sredstava i opreme lične zaštite na radu i upozori na posljedice do kojih može doći zbog njihove neupotrebe odnosno nepravilne upotrebe;
- da stalno i neposredno nadzire izvršavanje propisanih mjera zaštite;
- da ne dozvoli zaposlenom koji ne upotrebljava propisana sredstva i opremu lične zaštite radu da obavlja posao na radnom mjestu;
- da povremeno u toku rada kontroliše stepen osposobljenosti zaposlenih u vezi sa zaštitom i zdravljem na radu;
- da odmah, a najkasnije u roku od 24 sata od nastanka, pisano prijavi Inspekciji rada svaku smrtnu, kolektivnu, tešku i drugu povredu na radu, koja uzrokuje odsustvo zaposlenog sa rada duže od tri radna dana, kao i opasnu pojavu koja bi mogla da ugrozi zaštitu i zdravlje zaposlenih;
- da preduzme neophodne radnje po prijavi zaposlenih u slučaju nedostataka, kvara ili pojave koja bi mogla da ugrozi život ili zdravlje zaposlenih;
- da se stara o snabdjevenosti sanitetskih ormarića i sanitetskih torbi odgovarajućim sredstvima i materijalom;
- da u slučaju nesreće na poslu i iznenadne bolesti zaposlenog pruži ili organizuje pružanje prve pomoći;
- da preduzme mjere protiv zaposlenog koji se ne pridržava mjera zaštite, a naročito kada odbija upotrebu sredstava i opreme lične zaštite na radu i
- da svojim prisustvom i nadzorom obezbijedi bezbjednost pri izvođenju radnih operacija, a naročito opasnih radova.

Član 34

Zaposleni imaju pravo da odaberu predstavnika zaposlenih za zaštitu i zdravlje na radu i da organizuju sindikat.

Poslodavac, zaposleni, predstavnik zaposlenih i sindikat dužni su da saraduju u postupku utvrđivanja njihovih prava, obaveza i odgovornosti koja se odnose na zaštitu i zdravlje na radu u skladu sa ovim zakonom, a naročito u vezi sa:

- svakom mjerom koja može značajno uticati na zaštitu i zdravlje na radu;
- postavljanjem stručnog lica za zaštitu i zdravlje na radu (u daljem tekstu: stručno lice), određivanjem lica za sprovođenje mjera prve pomoći, zaštite od požara i evakuacije zaposlenih i aktivnostima u vezi sa zaštitom i zdravljem na radu;
- podacima o procjeni rizika i mjerama zaštite, uključujući i one rizike sa kojima se suočavaju grupe zaposlenih izloženih posebnim rizicima;
- odlukama o mjerama zaštite koje se moraju preduzeti, kao i ako je potrebno o

- sredstvima i opremi lične zaštite na radu koja se koriste;
- evidencijama i izvještajima o povredama na radu koje su za posledicu imale odsustvo zaposlenog sa rada duže od tri radna dana;
- izvještajima o povredama na radu svojih zaposlenih;
- mjerama i radnjama inspeksijskih i drugih organa nadležnih za zaštitu i zdravlje na radu;
- angažovanjem pravnog lica ili preduzetnika za obavljanje stručnih poslova;
- organizovanjem osposobljavanja i provjere osposobljenosti iz zaštite i zdravlja na radu.

Poslodavac je dužno da omogući predstavniku zaposlenih i sindikatu da svoje primjedbe u vezi zaštite i zdravlja na radu dostave nadležnom inspektoru u postupku vršenja inspeksijskog nadzora.

Poslodavac je dužno da predstavniku zaposlenih obezbijedi odgovarajuće oblike osposobljavanja.

Osposobljavanje iz stava 4 ovog člana sprovodi se u toku radnog vremena kod ili izvan poslodavca.

Član 35

Zaposleni, odnosno predstavnici zaposlenih ne smiju da budu dovedeni u nepovoljniji položaj zbog obavljanja poslova u smislu člana 17 ovog pravilnika.

Poslodavac je dužno da predstavniku zaposlenih omogući odgovarajuće odsustvo sa rada, uz naknadu zarade kao da je na radu i da pruži sva potrebna sredstva za obavljanje poslova u vezi zaštite i zdravlja na radu.

Član 36

Zaposleni je dužan da obavlja poslove zaštite lica i imovine u skladu sa zakonom o zaštiti lica i imovine.

8. NAČIN OBAVLJANJA STRUČNIH POSLOVA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

Član 37

Poslodavac je dužno i mora da organizuje i obavlja stručne poslove u zavisnosti od organizacije, prirode i obima procesa rada, broja zaposlenih koji učestvuju u procesu rada, broja radnih smjena, procijenjenih rizika i broja lokacijski odvojenih jedinica.

Poslodavac, radi obavljanja poslova iz stava 1 ovog člana, može da:

- odredi stručno lice;
- organizuje stručnu službu za zaštitu i zdravlje na radu (u daljem tekstu: stručna služba);
- angažuje pravno lice ili preduzetnika koji ima ovlašćenje za obavljanje stručnih poslova.

Stručna služba ne može da obavlja stručne poslove za druge poslodavce.

Poslodavac je odgovoran za zaštitu i zdravlje na radu zaposlenih bez obzira na način organizovanja i obavljanja tih poslova.

Član 38

Stručno lice, odnosno stručna služba vrši sljedeće poslove:

- 1) savjetuje poslodavca pri planiranju, izboru i održavanju sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu;
- 2) savjetuje poslodavca kod opremanja i uređivanja radnog mjesta, uzimajući u obzir i

- uslove radne sredine;
- 3) učestvuje u izradi stručne podloge za akt o procjeni rizika;
 - 4) organizuje prethodna i periodična ispitivanja uslova radne sredine (hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti, mikroklimе i osvjetljenosti);
 - 5) organizuje periodične preglede i ispitivanja sredstava za rad, električnih i drugih instalacija;
 - 6) predlaže mjere za poboljšanje uslova rada, naročito na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizicima;
 - 7) na svim poslovima kod poslodavca prati primjenu mjera zaštite i održavanja sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu u ispravnom stanju;
 - 8) obezbjeđuje uputstva za bezbjedan rad i kontroliše njihovu primjenu;
 - 9) prati stanje u vezi sa povredama na radu i profesionalnim bolestima, kao i bolestima u vezi sa radom, učestvuje u utvrđivanju njihovih uzroka i priprema izvještaje sa predlozima mjera za poslodavca;
 - 10) priprema i učestvuje u osposobljavanju zaposlenih za bezbjedan rad;
 - 11) predlaže mjeru zabrane rada na radnom mjestu ili upotrebe sredstva za rad, u slučaju kada utvrdi neposrednu opasnost po život ili zdravlje zaposlenog, o čemu odmah obavještava poslodavca i predstavnika zaposlenih;
 - 12) neposredno saraduje i koordinira po svim pitanjima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu sa ovlašćenom ustanovom za zdravstvenu zaštitu zaposlenih;
 - 13) vodi i stara se o evidencijama iz zaštite i zdravlja na radu;
 - 14) druge poslove koje mu odredi poslodavac.

U slučaju kada Poslodavac dozvoli dalji rad i pored preduzetih mjera u smislu stava 1 tačka 11 ovog člana, stručno lice dužno je da o tome obavijesti Inspekciju rada.

Član 39

Stručne poslove zaštite i zdravlja na radu iz prethodnog člana može da obavlja pravno lice ili fizičko lice koje ispunjava uslove u pogledu kadrova, organizacije, tehničkih i drugih uslova koje propisuje Ministarstvo ekonomskog razvoja Crne Gore.

Pravna i fizička lica iz stava 1 ovog člana mogu da vrše i sljedeće poslove:

- pripreme akta o procjeni rizika, sa predlogom mjera za njihovo otklanjanje,
- periodične preglede i ispitivanja sredstava za rad, električnih i drugih instalacija i sredstava i opreme lične zaštite i zdravlja na radu,
- ispitivanja uslova radne sredine (hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti, osvjetljenosti i mikroklimе),
- reviziju (ocjenu) tehničke dokumentacije sa aspekta primijenjenosti preventivnih mjera zaštite i zdravlja na radu, tehničkih propisa i standarda, radi utvrđivanja obezbijedenosti zaštite zaposlenih u objektima za koje je urađena tehnička dokumentacija, za procese rada koji će se obavljati u njima i
- osposobljavanje i provjeru osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih.

Pravna i fizička lica podnose Ministarstvo ekonomskog razvoja Crne Gore zahtjev sa potrebnom dokumentacijom za dobijanje ovlašćenja za obavljanje određenih poslova zaštite i zdravlja na radu.

Ministarstvo ekonomskog razvoja Crne Gore rješenjem ovlašćuje pravna ili fizička lica da mogu obavljati određene poslove iz zaštite i zdravlja na radu u skladu sa zakonom i vodi registar ovlašćenih organizacija.

Pravna i fizička lica snose stvarne troškove nastale u postupku utvrđivanja ispunjenosti uslova za izdavanje ovlašćenja za vršenje poslova zaštite i zdravlja na radu, a visinu troškova utvrđuje Ministarstvo ekonomskog razvoja Crne Gore

Ovlašćenje se izdaje na rok od tri godine, a može se obnoviti pod istim uslovima.

9. KORIŠĆENJE SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

Član 40

Poslodavac je dužno da zaposlenom obezbijedi sredstva i opremu lične zaštite i zdravlja na radu uz uslove propisane Zakonom.

Poslodavac je dužno da obezbijedi da zaposleni sredstva za rad i sredstva i opremu lične zaštite na radu koristi u skladu sa namjenom i primijenjenim mjerama zaštite.

Član 41

Zaposlenim koji su tokom rada izloženi različitim uticajima štetnih faktora kao posljedica tehničko - tehnološkog procesa i opasnostima pri radu u i van objekata Poslodavca, a u svrhu zaštite njihovog života i zdravlja dodjeljuju se na korišćenje sredstva i oprema lične zaštite na radu, ako se rizici, opasnosti i štetnosti nijesu mogli otkloniti primjenom odgovarajućih preventivnih mjera

Član 42

Radna mjesta, odnosno poslovi na kojima se dodjeljuju i koriste sredstva i oprema lične zaštite na radu i ostale odredbe vezane za ovu obavezu Poslodavca i zaposlenih, određeni su propisima, standardima i aktom o procjeni rizika na radnom mjestu.

Normativ sredstava i opreme lične zaštite na radu koja pripadaju zaposlenom, se nalazi u tabelarnom prilogu koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni dio.

Član 43

Sva sredstva i oprema lične zaštite na radu su svojina Poslodavca i daju se na korišćenje zaposlenima, te se ne smiju prisvajati, otuđivati ili namjerno uništavati od strane zaposlenih i pojedinaca.

Ponašanje suprotno stavu 1 ovog člana predstavlja težu povredu radne dužnosti.

Član 44

Potreba primjene sredstava i oprema lične zaštite na radu na pojedinim radnim mjestima i poslovima utvrđuje se na osnovu prethodne procjene rizika, analiza i naknadnih opažanja izvora opasnosti i emisija štetnosti, u skladu sa važećim propisima i standardima.

Član 45

Prilikom otvaranja novih radnih mjesta, kao i prilikom izmjene tehnološkog postupka ili lokacije sredstava za rad koja bitno odstupa od prethodnih parametara zaštite i zdravlja na radu i mogu imati uticaja na vrstu i količinu potrebnih sredstava i opreme lične zaštite na radu, odgovorno lice Poslodavca projektuje potrebu dodatne nabavke i korišćenja sredstava i opreme lične zaštite na radu.

Član 46

Zaduživanje i razduživanje zaposlenih sa sredstvima i opremom lične zaštite na radu vrši se preko neposrednih rukovodilaca, komercijalne službe, stručne službe ili stručnog lica za poslove zaštite i zdravlja na radu.

Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu

Zaposleni prilikom zaduživanja, odnosno razduživanja sredstvom i opremom lične zaštite na radu potpisuje potvrdu - revers o prijemu ili razduženju istog.

Član 47

Neposredni rukovodilac, komercijalna služba, stručna služba ili stručno lice za poslove zaštite i zdravlja na radu izdaje zaposlenom potvrdu - revers o zaduženju i razduženju sredstava i opreme lične zaštite na radu u sljedećim slučajevima:

- kada zaposleni stupa na posao ili mijenja radno mjesto;
- kada zaposleni istroši sredstva i opremu lične zaštite na radu i
- kada zaposleni prekida radni odnos kod Poslodavca;

Član 48

Zabranjeno je iznošenje sredstava i opreme lične zaštite na radu izvan objekata Poslodavca, osim za izvršavanje poslova za potrebe Poslodavca.

Zaposleni mogu iznositi radna odijela radi pranja i čišćenja, uz dozvolu neposrednog rukovodioca.

Član 49

Neposredni rukovodioci su dužni u svom djelokrugu rada da vode brigu o čišćenju određenih sredstava i opreme kolektivne zaštite na radu (dezinfekciji) i isto da sprovedu bar jednom u tri mjeseca.

Član 50

Odgovorno lice Poslodavca i lice za obavljanje poslova zaštite i zdravlja na radu, na kraju svake godine vrši analizu potreba sredstava i opreme lične zaštite na radu za narednu godinu radi usaglašavanja stanja sa potrebama Poslodavca.

Član 51

Poslodavac je dužan da zaposlenom nabavi i izda na upotrebu sredstva za rad i sredstva i opremu lične zaštite na radu neophodne za njegovo radno mjesto, samo ako za njih raspolaže sa propisanom dokumentacijom na službenom jeziku i jezicima u službenoj upotrebi, u kojoj je proizvođač, odnosno isporučilac naveo sve bezbjednosno-tehničke podatke koji su važni za ocjenjivanje rizika na radu sa njima i da su obezbijedene sve mjere zaštite i zdravlja na radu koje su određene dokumentacijom u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu.

Član 52

U izuzetnim slučajevima, kada poslodavac nije u mogućnosti da pribavi propisanu dokumentaciju iz stava 2 ovog člana, može da je pribavi od pravnog lica ili preduzetnika registrovanog za obavljanje tih poslova.

Član 53

Poslodavac je dužan da obezbijedi da zaposleni sredstva za rad i sredstva i opremu lične zaštite na radu koristi u skladu sa njihovom namjenom i da u postupku upotrebe primjenjuje propisane mjere zaštite.

Sredstva i oprema lične zaštite na radu su sva sredstva i oprema, kao i sva pomoćna sredstva i dodaci, koje zaposleni nosi, drži ili na bilo koji drugi način upotrebljava na radu, sa ciljem da

ga zaštititi od jedne ili više istovremeno nastalih opasnosti i/ili štetnosti, odnosno koja otklanjaju ili smanjuju rizik za zaštitu i zdravlje na radu. e i zdravlja na radu

Sredstva i opremu lične zaštite na radu zaposleni upotrebljava na radnom mjestu, odnosno prilikom obavljanja poslova i radnih aktivnosti, na kojima se opasnosti i/ili štetnosti, odnosno rizici za zaštitu i zdravlje na radu ne mogu otkloniti ili u dovoljnoj mjeri smanjiti obezbjeđivanjem mjera zaštite.

Član 54

Poslodavac treba da odredi sredstva i opremu lične zaštite na radu i uslove njihove upotrebe koji odgovaraju stanju na radnom mjestu, uzimajući u obzir vrstu i učestalost izlaganja opasnostima i štetnostima, nivo rizika, karakteristike radnog mjesta i efikasnost zaštite zaposlenog sa sredstvima i opremom lične zaštite na radu u odnosu na uslove i vrijeme upotrebljavanja.

Član 55

Prilikom davanja na upotrebu sredstava i opreme lične zaštite na radu zaposlenom, poslodavac treba da poštuje princip prema kojem su sredstva i oprema lične zaštite na radu namijenjeni za njihovu ličnu upotrebu. Kada sredstva i opremu lične zaštite na radu upotrebljava više zaposlenih, takva upotreba ne smije da ugrožava njihovo zdravlje i higijenu.

Član 56

Poslodavac treba zaposlenom da izda na upotrebu samo ispravna sredstva i opremu lične zaštite na radu. Poslodavac treba da čuvanjem, održavanjem, popravkama i zamjenama obezbjeđuje zadovoljavajuće higijensko stanje sredstava i opreme lične zaštite na radu.

Prije početka upotrebe sredstava i opreme lične zaštite na radu, poslodavac treba da zaposlenog blagovremeno upozna sa rizicima, a zaposleni treba da upotrebljava sredstva i opremu lične zaštite na radu koja su mu data.

Poslodavac treba da obezbijedi zaposlenom upotrebu sredstava i opreme lične zaštite na radu u skladu sa njihovom namjenom i uputstvima koja zaposlenom treba da budu razumljiva, osim u izuzetnim i specifičnim slučajevim.

Član 57

Zaposleni koji su snabdjeveni sredstvima i opremom lične zaštite na radu dužni su da ista koriste i da vode brigu o njima za cijelo vrijeme korišćenja radnog procesa, tj. za cijelo vrijeme dok im prijete opasnost po život ili zdravlje na radu.

Zaposleni kojima su sredstva i oprema lične zaštite na radu data na korišćenje dužni su da se staraju o njima domaćinski kako bi što duže bila pogodna za upotrebu i efikasna za zaštitu i zdravlje na radu.

Član 58

Zaposleni kojem se sredstvo i oprema lične zaštite na radu uništi ili bude neprikladno za upotrebu prije isteka roka trajanja zbog nepredviđenih razloga (uništenja, cijepanja), obavljanja dugotrajnih i intenzivnih radova na kojima se sredstvo brže amortizuje, lošeg kvaliteta sredstva i opreme lične zaštite i zdravlja na radu i slično ima pravo da zahtijeva i dobije na korišćenje drugo sredstvo i opremu lične zaštite na radu.

Član 59

Zaposlenom se može izdati na upotrebu novo sredstvo i oprema lične zaštite na radu tek po razduženju rashodovanog, odnosno ranije zaduženog sredstva.

Član 60

Odgovorno lice je dužan da osigura potrebna sredstva i opremu lične zaštite na radu učenicima na praktičnoj nastavi i studentima na praksi, kao i svim drugim licima koja učestvuju u radnim procesima ili su prisutna u procesu rada i radnoj sredini kod Poslodavca.

Član 61

Kada se sredstvo i oprema lične zaštite na radu uništi na način da se više ne može upotrebljavati ili ako je isteklo vrijeme propisano za njegovu upotrebu, ono se rashoduje.

Rashodovanje sredstava i opreme lične zaštite na radu vrši neposredni rukovodilac, komercijalna služba, stručna služba ili stručno lice za poslove zaštite i zdravlja na radu o čemu se zaposlenom izdaje potvrda.

Član 62

Održavanje sredstava i opreme lične zaštite na radu vrše sami zaposleni koji su zaduženi sa tim sredstvima.

Zaposleni su dužni da sredstva i opremu lične zaštite i zdravlja na radu namjenski koriste.

10. PRETHODNI I PERIODIČNI PREGLEDI I ISPITIVANJA SREDSTAVA RADA, SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU I USLOVA RADNE SREDINE

Član 63

Prethodni i periodični pregledi i ispitivanja objekata, tehnoloških procesa, sredstava rada, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine vrše se u cilju obezbjeđivanja kvaliteta izvedenih radova i rada na propisan način u toku izvođenja procesa rada.

U cilju utvrđivanja primjene propisanih mjera zaštite, Poslodavac obezbjeđuje vršenje pregleda i ispitivanja objekata, tehnoloških procesa, sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu, standardima i drugim propisima radi utvrđivanja da li je primijenjenim mjerama osiguran bezbjedan rad, uputstvima proizvođača, tehničkim propisima i domaćim standardima.

Poslodavac je dužno da zaposlenim da na upotrebu sredstva za rad samo ako od ovlašćene organizacije posjeduje stručni nalaz odnosno izvještaj o njihovim izvršenim pregledima i ispitivanjima, sa ocjenom da su na njima obezbijedene propisane mjere zaštite.

11. PRAVILA ZAŠTITE OD ELEKTRIČNIH INSTALACIJA

Član 64

Slobodne električne vodove ili kablove u prostorijama treba postavljati tako da ne postoji opasnost od njihovog mehaničkog oštećenja (visina iznad tla, slobodan prostor van manevarskog prostora, dok električni uređaji (sklopke, elektromotori i dr.), smješteni na slobodnom prostoru, treba da budu zaštićeni od atmosferskih nepogoda.

Ukoliko se objekat napaja električnom energijom iz više izvora, u tački napajanja svake instalacije postavlja se razvodni orman u kome treba da budu obezbijedjeni glavni upravljački uređaj i glavni uređaj za zaštitu.

Električna mreža na objektu treba da bude tako izvedena da se sa jednog mjesta mogu isključiti svi provodnici pod naponom.

Nakon isključivanja opasnih alata sopstvenim prekidačima, obavezno je isključenje napona glavnim prekidačem.

Član 65

Radnici, koji rukuju električnim instalacijama i električnim postrojenjima moraju biti snabdjeveni zaštitnim sredstvima: izolacionim i kožnim rukavicama, izolacionim kaljačama ili cipelama, izolacionom prostirkom, a takođe alatom sa izolacionim ručicama i zaštitnim rukavicama. Zabranjena je upotreba zaštitnih sredstava koja imaju ubode i naprsline. Prekidači moraju biti opremljeni oklopima, bez otvora i procijepa za kretanje ručice i smješteni u zaključanim ormanima. Pokretni dijelovi prekidača ne smiju da se nalaze pod naponom.

Svi elektroprovodljivi dijelovi električnih postrojenja (provodnici, kontakt prekidači i osigurači, stezaljke električnih mašina i aparata i sl.), moraju biti izolovani i sa svih strana ograđeni i van dometa ruku.

Član 66

Posebne mjere zaštite i zdravlja na radu zahtijevaju radovi u blizini električnih vodova visokog napona (visokonaponski dalekovodi).

Zabranjeno je uključivanje nekoliko električnih prijemnika jednim pokretačkim uređajem.

Zabranjeno je obavljanje radova licima koja su pod dejstvom alkohola ili narkotika.

12. POVREDE NA RADU I OBAVEZE POSLODAVCA PREMA ZAPOSLENOM I NADLEŽNIM DRŽAVNIM ORGANIMA

Član 67

Povredom na radu smatra se svako oštećenje tijela ili dijelova tijela zaposlenog na radu i u vezi sa radom, a koje ima za posljedicu umanjjenje radne sposobnosti za poslove koje obavlja i zbog kojih ostvaruje prava na bolovanje.

Uslovi za mogućnost povređivanja na radu se stvaraju sticanjem negativnih okolnosti : neispravna oprema, nestručno rukovanje, nedovoljna obučenosť zaposlenih, nekorišćenje popisanih sredstava zaštite, zamor, bolest i druge okolnosti.

Najčešći uzroci povrede na radu su niz faktora: faktor okoline, organizacioni faktor, subjektivni faktor i sl.

Član 68

Nakon dešavanja povrede, Poslodavac je dužan da izda zaposlenom koji je povrijeđen i zdravstvenoj ustanovi u kojoj je izvršen pregled zaposlenog izvještaj o povredi na radu, u roku i na obrascu koji se propisuje aktom organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Član 69

Prijavu o povredi na radu preduzeće izdaje povrijeđenom radniku, odnosno zdravstvenoj ustanovi u kojoj je izvršen pregled radnika u roku od 24h od momenta saznanja za učinjenu povredu. Prijava o povredi na radu se izdaje u četiri primjerka.

Član 70

Prijavu o povredi na radu u kojoj su upisani podaci propisani ovim Pravilnikom, preduzeće u roku od tri dana, dostavlja Fondu zdravstvenog osiguranja kod kojeg radnik ostvaruje prava utvrđena propisima o zdravstvenom osiguranju.

Fond zdravstvenog osiguranja iz stava 1 ovog člana, zadržava dva primjerka prijave o povredi na radu za svoje potrebe, a ostale primjerke dostavlja preduzeću, koje jedan primjerak dostavlja radniku, odnosno porodici povrijeđenog radnika.

13. PRVA POMOĆ, ZAŠTITA OD POŽARA I EVAKUACIJA ZAPOSLENIH

Član 71

Poslodavac je dužan da preduzme potrebne mjere i odredi zaposlene za pružanje prve pomoći, zaštitu od požara i evakuaciju zaposlenih u zavisnosti od vrste radnog mjesta i djelatnosti, kao i od broja zaposlenih i prisustva drugih lica, u skladu sa ovim zakonom i propisima koji uređuju ovu oblast.

Za primjenu mjera iz stava 1 ovog člana mora da se obezbijedi veza sa službama u i van poslodavca, posebno u pogledu prve pomoći, hitne medicinske pomoći, spašavanja i zaštite od požara.

Broj zaposlenih iz stava 1 ovog člana, njihova osposobljenost i raspoloživa oprema zavisi od obima i/ili specifične opasnosti kod Poslodavca.

14. OZBILJNA, NEPOSREDNA I NEIZBJEŽNA OPASNOST

Član 72

Poslodavac je dužan da obavijesti sve zaposlene koji su ili bi mogli biti izloženi ozbiljnoj ili neposrednoj opasnosti o vrsti rizika i o mjerama zaštite.

Poslodavac je dužan da, prilikom ozbiljne, neposredne i neizbježne opasnosti, mjerama i uputstvima, zaposlenim omogući zaustavljanje rada i upućivanje na bezbjedno mjesto.

Poslodavac ne može zahtijevati od zaposlenih da nastave rad u situaciji u kojoj postoji ozbiljna i neposredna opasnost, osim u slučaju spašavanja ljudskih života.

Član 73

U slučaju da je kod Poslodavca došlo do neobičnih i nepredvidivih okolnosti koje su van kontrole Poslodavca ili posebnih događaja čije posljedice nije bilo moguće izbjeći uprkos sprovedenim mjerama zaštite, Poslodavac se oslobađa od odgovornosti.

15. NAČIN PROVJERE ZAPOSLENIH POD UTICAJEM ALKOHOLA I DRUGIH SREDSTAVA ZAVISNOSTI

Član 74

Provjera da li je zaposleni pod uticajem alkohola, odnosno drugih sredstava zavisnosti vrši se u slučajevima:

- ako je zaposleni u očigledno pijanom stanju ili ako postoji osnovana sumnja da je pod uticajem alkohola;
- eksczesnog ponašanja zaposlenog, tuče, remećenja procesa rada, izazivanje materijalnih šteta, vrijeđanja drugih zaposlenih i drugim sličnim slučajevima;
- kada lice sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima, odnosno neposredni rukovodilac, kao i stručno lice za zaštitu na radu, procijene da treba izvršiti provjeru i
- kada je došlo do povrede na radu zbog očigledne nepažnje povrijeđenog ili drugog lica, kada postoji sumnja u uzročno posljedičnu vezu sa uticajem alkohola ili drugih sredstava zavisnosti.

Član 75

Provjeru da li je zaposleni pod uticajem alkohola, odnosno drugih sredstava zavisnosti vrši neposredni rukovodilac i stručno lice za zaštitu na radu, a na zahtjev zaposlenog koji se podvrgava provjeri može da prisustvuje još jedan zaposleni.

Provjera iz stava 1 ovog člana vrši se pomoću odgovarajućih sredstava i aparata (alkometar i dr.) ili stručnim pregledom medicinske ustanove.

O izvršenoj provjeri lica iz stava 1 ovog člana sastavljaju zapisnik i o rezultatima provjere izvještavaju odgovorno lice Poslodavca.

Zaposleni kod koga se utvrdi veći procenat alkohola od procenta dozvoljenog zakonom ili kod koga se utvrdi da je pod uticajem sredstava zavisnosti, čini težu povredu radne obaveze i ne smije započeti rad.

Zaposleni koji odbije da se podvrgne provjeri, čini težu povredu radne obaveze i ne smije započeti rad, dok se ne podvrgne provjeri.

16. KOLEKTIVNO OSIGURANJE

Član 76

Poslodavac je dužan da zaposlene obavezno osigurava od povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom.

Premije za osiguranje iz stava 1 ovog člana padaju na teret poslodavca, a određuju se u zavisnosti od nivoa rizika od povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom.

17. EVIDENCIJE

Član 77

Poslodavac vodi evidencije iz oblasti zaštite i zdravlja na radu utvrđene zakonom i drugim propisima.

Evidencije iz stava 1 ovog člana vode stručno lice za poslove zaštite i zdravlja na radu, stručna služba ili ovlašćena organizacija u zavisnosti od načina organizovanja i vođenja stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu.

Poslodavac je dužan da vodi i čuva propisanu evidenciju o:

- 1) radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizikom;
- 2) zaposlenim raspoređenim na radna mjesta, a posebno o zaposlenima raspoređenim na radna mjesta sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizikom;
- 3) povredama na radu, profesionalnim bolestima i bolestima u vezi sa radom;
- 4) zaposlenim osposobljenim za bezbjedan rad;
- 5) opasnim materijama koje se koriste u toku rada;

- 6) izvršenim ispitivanjima radne sredine;
- 7) izvršenim pregledima i ispitivanjima sredstava za rad i sredstava i opreme lične zaštite na radu;
- 8) izvještajima iz člana 51 ovog zakona; (godišnji izvještaj o stanju ZIZNR)
- 9) prethodnim i periodičnim zdravstvenim pregledima;
- 10) tehničkoj dokumentaciji (glavne projekte);
- 11) dokumentaciji iz zaštite i zdravlja na radu (test, zapisnik o stručnom nalazu, uputstva za rukovanje i održavanje sredstava za rad I sl.

Član 78

Poslodavac je dužan da obavlja evidencije iz oblasti zaštite i lica imovine. Evidencija se mora voditi i pisanim i elektronskim putem. Poslodavac je dužan da vodi i čuva propisanu evidenciju o:

- 1) pisanim ugovorom sa naručiocem
- 2) nabavljenom vatrenom oružju
- 3) primjeni ovlašćenja (utvrdi identitet lica, daje upozorenja, izdaje naređenja, zaustavi i izvrši pregled lica, predmeta, vozila i plovila, privremeno oduzme predmete, zadrži lice zatečeno u izvršenju krivičnog djela i prekršaja, obezbijedi mjesto događaja, upotrijebi sredstva prinude) i izvještajima o primjeni ovlašćenja.
- 4) dozvolama za vršenje poslova zaštite, identifikacionim oznakama i zaposlenim licima koja vrše poslove zaštite.

18. OBAVEZE POSLODAVCA PREMA INSPEKCIJI RADA

Član 79

Poslodavac je dužno da odmah, a najkasnije u roku od 24 sata od nastanka, pisano prijavi Inspekciji rada svaku smrtnu, kolektivnu, tešku i drugu povredu na radu, koja uzrokuje odsustvo zaposlenog sa rada duže od tri radna dana, kao i opasnu pojavu koja bi mogla da ugrozi zaštitu i zdravlje zaposlenih.

Član 80

Zakonom je regulisan način vođenja evidencije o povredama na radu koje vodi Poslodavac u posebnoj knjizi u kojoj se vode i ostale evidencije iz oblasti rada.

Poslodavac je dužno da izda zaposlenom koji je povrijeđen i zdravstvenoj ustanovi u kojoj je izvršen pregled zaposlenog izvještaj o povredi na radu, u roku i na obrascu koji se propisuje aktom organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Poslodavac je dužno da inspektoru prilikom vršenja uviđaja pruži sve neophodne informacije i dokumentaciju neophodne za utvrđivanje činjenica koje su dovele do smrtno, kolektivne i teške povrede na radu.

Član 81

Poslodavac je dužno da omogući nadležnom inspektoru vršenje inspeksijskog nadzora bez njegovog prethodnog obavještenja Poslodavcu i da mu omogući da uđe u poslovne prostorije, u skladu sa zakonom.

Poslodavac je dužno da inspektoru omogući pregled prostorija i sredstava za rad, da mu zaposleni daju potrebna obavještenja i da mu stavi na uvid isprave, odnosno podatke potrebne za vršenje nadzora nad primjenom propisa o zaštiti i zdravlju na radu.

Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu

Poslodavac je dužno, da na zahtjev inspektora, obezbijedi izvještaj o stanju zaštite i zdravlja na radu zaposlenih, kao i o sprovedenim mjerama u ovoj oblasti.

Poslodavac je dužno da saraduje sa Odborom zaposlenih, odnosno predstavnikom zaposlenih, blagovremeno odgovara na njihovo mišljenje i zahtjeve, dostavlja izvještaje o uzrocima povreda sa smrtnim i teškim posljedicama, omogući inspekcijski nadzor i prisustvo predstavnika zaposlenih inspekcijskom nadzoru, kada to on zahtijeva.

Član 82

Odgovorno lice Poslodavca je dužno da u roku od tri dana od isteka pojedinačno postavljenih rokova određenih rješenjem za izvršenje mjera, pisano obavijesti inspektora da li su naredene mjere izvršene.

U slučaju kada Poslodavac istovremeno izvodi radove sa ostalim poslodavcima - izvođačima radova na istom, odgovorno lice Poslodavca je dužno da sa ostalim izvođačima radova zaključi ugovor o organizovanju i sprovođenju mjera zaštite i zdravlja na radu prije početka izvođenja radova isti obavezno dostavi inspekciji rada, najkasnije pet dana prije početka radova.

U slučaju kada Poslodavac izvodi radove duže od 30 radnih dana i na kojima je istovremeno zaposleno više od 20 lica ili na kojima obim radova traje duže od 15 mjeseci ili je zaposleno više od 500 lica dužan je da, najkasnije pet dana prije početka radova, inspekciji rada dostavi prijavu o početku radova.

U slučaju kada Poslodavac gradi, vrši rekonstrukciju ili ruši objekte dužno je da izradi Plan mjera zaštite i zdravlja na radu, odnosno Elaborat o uređenju gradilišta u skladu sa aktom Ministarstva rada i socijalnog staranja Crne Gore.

19. ZABRANA VRŠENJA POSLOVA, ODNOSNO RADNIH ZADATAKA

Član 83

Odgovorno lice Poslodavca će zabraniti vršenje poslova, odnosno radnih zadataka zaposlenim koji se ne pridržavaju propisanih mjera zaštite i zdravlja na radu, koriste sredstva za rad na kojima nijesu obezbijedene mjere zaštite, ne koriste propisana sredstva i opremu lične zaštite na radu, nijesu se podvrgli provjeri osposobljenosti za bezbjedan rad, ako utvrdi da rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada odnosno povećanim rizikom, a ne ispunjavaju propisane uslove za rad na tim radnim mjestima, ako se nijesu podvrgli zdravstvenom pregledu u propisanom roku, ako odbijaju da postupe po uputstvima za bezbjedan rad i odbiju da se podvrgnu provjeri da li su pod uticajem alkohola, odnosno drugih sredstava zavisnosti.

Zbog razloga iz stava 1 ovog člana, zaposleni mogu biti privremeno udaljeni sa mjesta rada dok ovi razlozi traju.

20. INFORMISANJE ZAPOSLENIH I NJIHOVO UČEŠĆE U PITANJIMA KOJA SE ODOSE NA ZAŠTITU I ZDRAVLJE NA RADU

Član 84

Poslodavac je dužan da zaposlenog ili predstavnika zaposlenih informiše pisanim putem u vezi sa:

- rizicima po zaštitu i zdravlje na radu, prevenciji, mjerama zaštite i zdravlja na radu i aktivnostima u odnosu na svaku vrstu radnog mjesta i/ili posla;

Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu

- načinom organizovanja i pružanja prve pomoći, zaštite od požara, postupku evakuacije zaposlenih pri pojavi ozbiljnih i neposrednih opasnosti i o licima koja su zadužena za sprovođenje ovih mjera.

Član 85

Poslodavac je dužan da predstavnika zaposlenih informiše o pravima i obavezama koje se odnose na zaštitu i zdravlje na radu i na taj način mu omogući pristup:

- procjeni rizika, prevenciji i mjerama zaštite i zdravlja na radu, uključujući i one rizike sa kojima se suočavaju grupe zaposlenih izloženih posebnim rizicima;
- odlukama o mjerama zaštite i zdravlja na radu koje se moraju preduzeti, kao i ako je potrebno o sredstvima i opremi lične zaštite na radu koja se koristi;
- evidencijama i izvještajima o povredama na radu koje su za posljedicu imale odsustvo zaposlenog sa rada duže od tri radna dana;
- izvještajima o povredama na radu svojih zaposlenih;
- podacima nastalim iz mjera i radnji inspeksijskih i drugih organa nadležnih za zaštitu i zdravlje na radu.

Predstavnik zaposlenih je lice određeno od strane zaposlenih da ih predstavlja u pitanjima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu.

21. SARADNJA SA ZAPOSLENIM, PREDSTAVNIKOM ZAPOSLENIH I SINDIKATOM

Član 86

Poslodavac, zaposleni, predstavnik zaposlenih i sindikat dužni su da saraduju i konsultuju se u postupku utvrđivanja njihovih prava, obaveza i odgovornosti, koje se odnose na zaštitu i zdravlje na radu u skladu sa ovim zakonom, a naročito u vezi sa:

- svakom mjerom koja može značajno uticati na zaštitu i zdravlje na radu;
- postavljanjem stručnog lica za zaštitu i zdravlje na radu, određivanjem lica za sprovođenje mjera prve pomoći, zaštite od požara i evakuacije zaposlenih i aktivnostima u vezi sa zaštitom i zdravljem na radu;
- podacima o procjeni rizika i mjerama zaštite i zdravlja na radu, uključujući i one rizike sa kojima se suočavaju grupe zaposlenih izloženih posebnim rizicima;
- odlukama o mjerama zaštite i zdravlja na radu koje se moraju preduzeti, kao i ako je potrebno o sredstvima i opremi lične zaštite na radu koja se koriste;
- evidencijama i izvještajima o povredama na radu koje su za posljedicu imale odsustvo zaposlenog sa rada duže od tri radna dana;
- izvještajima o povredama na radu svojih zaposlenih;
- mjerama i radnjama inspeksijskih i drugih organa nadležnih za zaštitu i zdravlje na radu;
- angažovanjem pravnog lica ili preduzetnika za obavljanje stručnih poslova;
- planiranjem i organizovanjem osposobljavanja zaposlenih i provjere osposobljenosti.

Član 87

Poslodavac je dužan da omogući predstavniku zaposlenih i sindikatu da svoje primjedbe u vezi zaštite i zdravlja na radu dostave nadležnom inspektoru u postupku vršenja inspeksijskog nadzora.

Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu

Poslodavac je dužan da predstavniku zaposlenih obezbijedi odgovarajuće oblike osposobljavanja.

Osposobljavanje se sprovodi u toku radnog vremena kod ili izvan poslodavca.

22. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 88

Nepoštovanje odredbi ovog Pravilnika od strane zaposlenih predstavlja težu povredu radnih obaveza i dužnosti.

Član 89

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaju da važe sva akta kojim se reguliše oblast zaštite i zdravlja na radu i iste treba uskladiti sa istim.

Član 90

Izmjene i dopune ovog Pravilnika vrše se na način i po postupku za njegovo donošenje.

Član 91

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom njegovog donošenja.

Podgorica; Novembar, 2021 godine

Predsjednik upravnog odbora



Nebojša Popović



NACIONALNI PARKOVI CRNE GORE

UPRAVNI ODBOR

Na osnovu člana 20 stav 2 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu ("Sl. List CG", br.34/ 14 i 44/18) i člana 19 Statuta Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore, Upravni odbor ovog preduzeća na sjednici održanoj dana 02.11.2021. godine, donio je

ODLUKU

o usvajanju Programa o osposobljavanju zaposlenih za bezbjedan rad

1. Usvaja se Program o osposobljavanju zaposlenih za bezbjedan rad.
2. Sastavni dio ove odluke čini Programa o osposobljavanju zaposlenih za bezbjedan rad broj 01-3268 od 02.11.2021. godine.
3. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu ("Sl. List CG", br.34/ 14 i 44/18) u članu 22 propisano je da poslodavac dužan da izvrši osposobljavanje zaposlenog za bezbjedan rad kod zasnivanja radnog odnosa, raspoređivanja na drugo radno mjesto, uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih ili zamjene sredstava za rad, promjene procesa rada i ponovnog raspoređivanja na rad poslije odsustvovanja koje je trajalo duže od godinu dana. Ovim članom propisano je da se osposobljavanje vrši po programu o osposobljavanju zaposlenih koji donosi poslodavac.

Saglasno navedenom odlučeno je kao u dispozitivu ove odluke.



PREDSJEDNIK UPRAVNOG ODBORA

Nebojša Popović

Nebojša Popović

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА НАЦИОНАЛНЕ ПАРКОВЕ

ЦРНЕ ГОРЕ са н.о.

Број 01-3268

Подгорица, 02.11.2021. год

„ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА НАЦИОНАЛНЕ ПАРКОВЕ ЦРНЕ ГОРЕ“

**Program o osposobljavanja zaposlenih
za bezbjedan rad**

Podgorica, novembar 2021.godine

Na osnovu čl. 20. Zakona o zaštiti i zdravlju na radu ("Sl. list RCG", br.34/14 i 44/18) i čl. 3. Pravilnika o načinu i postupku osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad ("Sl. list RCG", br. 57/2006) Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore, Upravni odbor ovog preduzeća, donosi:

Program o osposobljavanju zaposlenih za bezbjedan rad

Opšte napomene

U skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i zdravlju na radu ("Službeni list CG", br.34/14), drugim propisima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu i opštim aktom kojim se uređuju pitanja iz zaštite i zdravlja na radu u Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore (u daljem tekstu: javno preduzeće) je dužno da izvrši osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad u slučaju:

- kod zasnivanja radnog odnosa,
- raspoređivanja na drugo radno mjesto,
- uvođenja nove tehnologije,
- uvođenja novih ili zamjene sredstava za rad,
- promjene procesa rada i ponovnog raspoređivanja na rad poslije odsustvovanja koje je trajalo duže od godinu dana.

Program osposobljavanja je definisan svojim obimom, intezitetom i redosledom sadržaja osposobljavanja. Osposobljavanje se obavlja u tri faze: Priprema osposobljavanja, izvođenje teorijskog i praktičnog djela i provjera osposobljenosti. Ovaj program sadrži:

- Cilj osposobljavanja,
- Radna mjesta sa ocjenom rizika, propisanim mjerama zaštite, uputstvima za bezbjedan rad i dr.
- Uslove rada, sredstva za rad, sredstva i oprema lične zaštite na radu, opasne materije i radna mjesta sa posebnim uslovima rada,
- Vrijeme trajanja osposobljavanja (posebno za teorijski, posebno za praktični dio),
- Način i postupak izvođenja teorijskog i praktičnog osposobljavanja (tečaj - kurs, seminar, samoobrazovanje, predavanja, predavanja i razgovor, predavanja pomoću audio - vizuelnih sredstava, demonstracije, praktični radovi i dr. uz upotrebu literature, mjerila, učila, obrazovnih sredstava, sredstava za rad, uređaja, opreme - organizovano na grupni ili individualni način) i
- Način provjere osposobljenosti za bezbjedan rad.

Osposobljavanje zaposlenih se sprovodi po ovom programu u toku radnog vremena, a troškove osposobljavanja snosi poslodavac. Osposobljavanje zaposlenih javno preduzeće obavlja teorijski i praktično. Provjeru teorijske i praktične osposobljenosti zaposlenih poslodavac obavlja na mjestu rada.

Javno preduzeće je dužan da zaposlenog, u toku osposobljavanja, upozna sa svim vrstama opasnosti na poslovima na koje ga raspoređuje i o konkretnim mjerama zaštite i zdravlja na radu koje su potrebne radi otklanjanja opasnosti po život, odnosno oštećenje zdravlja.

Javno preduzeće kod koga, na osnovu ugovora ili po drugom pravnom osnovu, obavljaju rad zaposleni drugog poslodavca dužan je da im da odgovarajuća uputstva o mogućim rizicima po život i zdravlje i da ih upozna sa mjerama zaštite i zdravlja na radu tokom obavljanja tih poslova.

Cilj osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad

Cilj osposobljavanja je da se zaposleni upoznaju sa rizicima na svojim radnim mestima i u radnoj okolini, kao i svojim pravima, obavezama, i odgovornostima. Ovaj cilj se postiže pružanjem što šireg znanja u pogledu normativnih, tehničkih, zdravstvenih, psihofizičkih i drugih mjera zaštite i zdravlja na radu kao što su:

- osnove zaštite i zdravlja na radu,
- organizovanje zaštite i zdravlja kod poslodavca,
- prava i obaveze zaposlenih i poslodavca,
- rizici po zaposlene kojima su izloženi tokom rada,
- uputstva o pravilnom korišćenju sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i opasnih materija,
- mjere za pružanje prve pomoći, gašenje požara i evakuaciju zaposlenih, u
- zavisnosti od vrste radnog mjesta i djelatnosti i dr.

Poslodavac i zaposleni treba da imaju zajednički cilj, a to je eliminisati rizik ukoliko je to moguće, ili ga smanjiti na najmanju moguću mjeru i na taj način smanjiti povrede na radnom mestu i u radnoj okolini.

Radna mjesta sa ocjenom rizika, propisanim mjerama zaštite, uputstva za bezbjedan rad i dr.

Radna mjesta sa ocjenom rizika

Javno preduzeće je dužno da zaposlene i predstavnike zaposlenih upozna i omogući im pristup procjeni rizika na radnom mjestu sa kojima se mogu suočiti zaposleni, kao i sa odlukama odnosno mjerama zaštite koje treba preduzeti u cilju eliminisanja ili smanjenja na propisanu mjeru. Javno preduzeće je dužno da obezbjedi sprovođenje dokumenta Akt o procjeni rizika.

Akt o procjeni rizika je akt koji sadrži opis procesa rada sa procjenom rizika od povreda ili oštećenja zdravlja na radnom mjestu i kojim se utvrđuje način i mjere za otklanjanje rizika u cilju poboljšanja zaštite i zdravlja zaposlenog.

Javno preduzeće je dužno da izmijeni Akt o procjeni rizika u slučaju:

- Pojave svake nove opasnosti i promjene nivoa rizika u procesu rada;
- Kada postojeće mjere zaštite nijesu dovoljne, odnosno nijesu odgovarajuće;
- Adaptacije, rekonstrukcije, havarije, generalnog remonta;

- Teške, kolektivne i smrtne povrede na radu;
- Kada je procjena rizika zasnovana na podacima koji ne odgovaraju stvarnom stanju;
- Promjene djelatnosti

Procjena rizika se zasniva na utvrđivanju i preduzimanju mjera za otklanjanje mogućih vrsta opasnosti i štetnosti na radnom mjestu i u radnoj sredini, a na osnovu kojih se vrši procjena rizika od nastanka povreda i zdravstvenog oštećenja zaposlenog. Javno preduzeće je dužno da zaposlene na transparentan način upozna sa aktom o procjeni rizika.

Propisane mjere zaštite

Zaštita i zdravlje na radu obezbjeđuje se i sprovodi primjenom savremenih tehničko-tehnoloških, organizacionih, zdravstvenih, socijalnih i drugih mjera i sredstava zaštite u skladu sa ovim zakonom, drugim propisima, ratifikovanim i objavljenim međunarodnim ugovorima.

Mjere koje se odnose na zaštitu i zdravlje na radu ne mogu proizvesti nikakve troškove za zaposlene.

Javno preduzeće je dužno da sprovodi mjere zaštite postujući sledeća načela:

- izbjegavanje rizika;
- procenjivanje rizika;
- eliminisanje rizika na izvoru;
- prilagođavanje rada i radnog mjesta zaposlenom, naročito u pogledu konstruisanja radnog mjesta, izboru sredstava za rad, izboru radnih i proizvodnih metoda sa osvrtom na naročito izbjegavanje monotonog rada i rada pri već određenoj brzini i smanjenja njihovog dejstva na zdravlje;
- prilagođavanje tehničkom napretku;
- zamjena opasnih bezopasnim ili manje opasnim okolnostima;
- razvoja sveobuhvatne politike zaštite i zdravlja na radu, koja uključuje tehnologiju, organizaciju rada, radne uslove, međuljudske odnose i faktore radne sredine;
- davanje prednosti kolektivnim mjerama zaštite i zdravlja na radu u odnosu na individualne mjere zaštite;
- davanje odgovarajućih uputstava i obavještenja zaposlenim.

Upustva za bezbjedan rad

Javno preduzeće je dužno da, u okviru organizovanja rada, uredi pitanja zaštite i zdravlja na radu u skladu sa Zakonom.

Javno preduzeće je dužno da obezbjedi da pristup mjestu rada u radnoj sredini na kome prijete ozbiljna i/ili određena opasnost od povrijedjivanja ili zdravstvenih oštećenja imaju samo ona lica koja su osposobljena za bezbjedan rad na tom radnom mjestu, koja su dobila posebna upustva za rad na takvom mjestu i koja su opremljena odgovarajućim sredstvima i opremom lične zaštite na radu.

Javno preduzeće je dužno da svako lice koje se po bilo kom osnovu nalazi u radnoj prostoriji, krugu poslodavca ili gradilišta upozori na opasna mjesta ili na štetnosti po zdravlje koje se javljaju u tehnološkom procesu, na mjere zaštite koje mora da primjeni i da ga usmjeri na bezbjedne zone za kretanje.

Javno preduzeće je dužno da na mjestima rada, kao i sredstvima za rad postavi natpise, upozorenja na službenom jeziku i jezicima u službenoj upotrebi i znakove zaštite i zdravlja na radu, u skladu sa aktom organa državne uprave nadležnog za poslove rada.

Uslovi rada, sredstva za rad, sredstva i oprema lične zaštite na radu, opasne materije i radna mjesta

Uslovi rada

Projektovanjem, izgradnjom novih i rekonstrukcijom postojećih, korištenjem i održavanjem tehnoloških procesa rada sa pripadajućim objektima i sredstvima za rad poslodavac je dužan da obezbijedi da se rad zaposlenih obavlja na bezbjedan način, a hemijske, fizičke (osim jonizujućih i nejonizujućih zračenja) i biološke štetnosti, mikroklima i osvjjetljenje na radnim mjestima i u radnim i pomoćnim prostorijama usklade sa propisanim mjerama zaštite i normativima za djelatnost koja se obavlja na tim radnim mjestima i prostorijama.

Ispitivanje radne sredine vrši se u skladu sa standardima, tehničkim normativima i propisima o zaštiti i zdravlju na radu. Ispitivanja se vrše u radnim i pomoćnim prostorijama u kojima se pri radu koriste ili proizvode štetne i opasne materije radi utvrđivanja da li radna sredina odgovara uslovima utvrđenim propisima o zaštiti i zdravlju na radu.

Pri promjeni tehnološkog procesa i/ili objekta za rad, javno preduzeće je dužno da, prije početka rada, investicioni objekat sa pripadajućim sredstvima za rad prilagodi novom tehnološkom procesu.

Ako i kada Javno preduzeće istovremeno vrši obavljanje poslova sa jednim ili više poslodavaca na istom mjestu, svaki od njih je dužan da organizuje rad na taj način da ne ugrožava zaštitu i zdravlje zaposlenog kod drugog poslodavca.

Svi poslodavci koji su angažovani kod Javnog preduzeća dužni su da, prije početka radova, zaključe poseban Ugovor o organizovanju i sprovođenju mjera zaštite, kao i o međusobnim pravima, obavezama i odgovornostima i isti obavezno dostave inspekciji rada, najkasnije pet dana prije početka radova.

Pri izgradnji objekata Javno preduzeće, ako izvodi radove dužno je da izradi Plan mjera zaštite na radu odnosno Elaborat o uređenju gradilišta u skladu sa posebnim propisom. U cilju obezbjeđivanja kvaliteta izvedenih radova i uslova rada na propisan način u toku izvođenja procesa rada Javno preduzeće je dužno da vrši prethodne i periodične preglede objekata, tehnoloških procesa i sredstava za rad.

Prethodni i periodični zdravstveni pregledi zaposlenih preduzimaju se radi utvrđivanja i otklanjanja uzorka obolijevanja i zdravstvenih oštećenja u vezi sa radom.

Sredstvo za rad je svako postrojenje, mašina, oprema, instalacija, alat i drugooruđe za rad koje se koristi u procesu rada.

Sredstva za rad, saglasno Pravilniku o postupku i rokovima za vršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslovima radne sredine ("Sl. list RCG", br. 71/05), su:

- sredstva za rad sa povećanim opasnostima po život i zdravlje zaposlenih (određena sredstva za rad) koji sa njima rade i dolaze u dodir pri radu, a to su: prese, makaze, dizalice i druga sredstva unutrašnjeg transporta, građevinske mašine, mašine za obradu i preradu metala i sličnih materijala, mašine za obradu i preradu drveta i sličnih materijala, kupatila sa nitratskim solima, razvijači acetilena i acetilenske stanice, sudovi pod pritiskom i cijevna mreza, pokretni zatvoreni sudovi pod pritiskom i pripadajuća instalacija, kompresori i kompresorske stanice, kao i elektroenergetska odnosno elektro i gromobranske instalacije i
- sredstva za rad koja ne predstavljaju povećanu opasnost po život i zdravlje zaposlenih (ostala sredstva za rad).

Društvo je dužno da obezbijedi da zaposleni sredstva za rad i sredstva i opremu lične zaštite na radu koristi u skladu sa njihovom namjenom i da u postupku upotrebe primjenjuje propisane mjere za zaštitu na radu.

Društvo je dužno da daje na upotrebu sredstva za rad i sredstva i opremu lične zaštite na radu neophodne za njegovo radno mjesto, samo ako za njih raspolaže sa propisanom dokumentacijom na službenom jeziku i jezicima u službenoj upotrebi, u kojoj je proizvođač, odnosno isporučilac naveo sve bezbjedonosno- tehničke podatke koji su važni za ocjenjivanje rizika na radu sa njima i da su obezbijeđene sve mjere zaštite koje su određene dokumentacijom u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu.

Projektovanje, proizvodnja i korišćenje sredstava i opreme lične zaštite na radu čijom se upotrebom otklanjaju rizici ili opasnosti, koji nijesu mogli da budu otklonjeni primjenom odgovarajućih preventivnih mjera, vrši se na način i u skladu sa primijenjenim tehnološkim postupkom.

Opasne materije

Opasnim materijama se nazivaju materije koje mogu da izazovu materijalnu štetu, povređivanje ljudi ili da ugroze životnu sredinu. Prema međunarodnom sporazumu ADR - (Evropski sporazum o međunarodnom drumskom prevozu roba), kao i prema važećim propisima Cnre Gore koji regulišu prevoz ovih materija, one su na osnovu njihovih osnovnih osobina razvrstane u devet klasa.

Za svaku klasu postoje pravila koja određuju kako se obavlja njihov transport, S tim da i za svaku materiju posebno mogu da postoje dodatna uputstva. Mnoge materije imaju takve osobine da semogu svrstati u više grupa, pa se na njih istovremeno primjenjuju pravila za sve te grupe.

Klase opasnih materija:

- Klasa 1 Eksplozivne materije i predmeti sa eksplozivnim materijama
- Klasa 2 Gasovi
- Klasa 3 Zapaljive tečnosti
- Klasa 4 Zapaljive čvrste materije
- Klasa 4.1 Zapaljive čvrste materije, samoreagujue materije i čvrsti desenzitivisani eksplozivi
- Klasa 4.2 Materije sklone samozapaljenju
- Klasa 4.3 Materije koje u dodiru sa vodom emituju zapaljive gasove
- Klasa 5. Oksidirajuće materije i organski peroksidi
- Klasa 5.1 Oksidirajuće materije
- Klasa 5.2 Organski peroksidi
- Klasa 6. Otrovnne (toksične) i infektivne materije
- Klasa 6.1 Otrovnne materije
- Klasa 6.2 Infektivne materije
- Klasa 7 Radioaktivni materijali
- Klasa 8 Korozivne (nagrizajuće) materije
- Klasa 9 Ostale opasne materije

Obaveza proizvođača opasnih materija, je da korisniku obezbijedi propisanu dokumentaciju u kojoj mora da navede sve bezbjedonosno - tehničke podatke koji su važni za ocienjivanje rizika na radu sa njima i da su obezbijedene sve mere zaštite na radu koje su određene dokumentacijom u skladu sa propisima o zaštiti na radu.

Proizvođač je obavezan da zaposlenog osposobi za bezbjedan rad sa opasnim materijama, kao i da ga upozna sa mogućim štetnostima i opasnostima za njega i širu okolinu, i pravilnom primjenom i upotrebom odgovarajućih sredstava i opreme lične zaštite, te da primjenjuje mjere zaštite na radu. Obaveza proizvođača, u smislu Zakona o životnoj sredini, je i izrada procjene uticaja na životnu sredinu, te zamjena tehnologija sa nepovoljnim uticajem na životnu sredinu sa drugim, koje predstavljaju bitno manji rizik ili opasnost, čak i u slučaju kada iziskuju veće troškove u odnosu na vrijednosti koje treba zaštititi.

Isporučioc koji dolaze u dodir sa opasnim materijama dužni su, shodno Zakonu o prevozu opasnih materija, da preduzimaju preventivne i zaštitne mjere kojima se obezbjeđuje zaštita života i zdravlja ljudi, životne sredine ili materijalnih dobara, odnosno bezbjednog saobraćaja. U tom smislu su obavezni da vrše i propisno pakovanje, tako da ambalaža u kojoj se prevoze opasne materije mora da:

- Obezbijedi zaštitu života i zdravlja ljudi, životne sredine pri prevozu opasnih materija i rukovanju opasnim materija,
- bude zatvorena i nepropustijiva,
- bude dovoljno čvrsta i jaka i
- bude od materijala koju ne smije da nagriza opasna materija niti sa njima da stvara opasna i štetna jedinjenja.

Korisnici opasnih materija moraju se pridržavati pravila bezbjednosti i zaštite zdravlja zaposlenih, a jedna od njih je da svi zaposleni koj rade sa takvim materijama moraju biti potpuno osposobljeni

za bezbjedan rad i upoznati sa opasnostima i neophodnim mjerama zastite od pozara. Ovi zaposleni se prije raspoređivanja na radna mjesta i periodično u toku rada, moraju podvrgnuti specijalističkim zdravstvenim pregledima.

Kada se koriste zapaljive materije, prostorije moraju bit izrađene od nezapaljivog materijala, a obavljanje poslova mora biti uskladeno sa tehničkim propisima, standardima i propisima o zaštiti na radu. Moraju postojati pomćoni izlazi, električna instalacija treba da bude otporna na požar i mora postojati odgovarajuća oprema za zaštitu od pozara.

Samo minimalna količina zapaljivog materijala treba da se nalazi u radnim prostorijama, dok ostatak treba da bude u izolovanom skladistu. Za opasne materije u vidu prasine mora postojati izduvna ventilacija, a tamo gdje je potrebno moraju biti obezbijedena propisana sredstva i oprema lične zastite na radu. Sredstva i oprema lične zastite na radu su obavezna i u svim slučajevima upotrebe opasnih materija kada se drugim mjerama zaštite ne mogu obezbijediti bezbjedni uslovi rada.

Gdje god je to izvodljivo, treba koristiti materije koje su neškodljive ili manje opasne. Tamo gdje se koriste korozivni materijali treba da postoje tuševi za slučaj nezgode, kao i fontane za ispiranje očiju, a u koliko za otrovnu supstancu postoji poznato sredstvo za neutralizaciju, ono mora biti obezbijedeno i na dohvat ruke.

Zaposleni koji rade sa opasnim materijama, shodno propisima treba da budu punoljetna i da su stručno osposobljena, na način i po postupku koji je propisan međunarodnim standardima i Pravilnikom o stručnom osposobljavanju vozača motornih vozila kojima se prevoze opasne materije i drugih lica koja učestvuju u prevozu tih materija. Zaposleni koji nijesu stručno osposobljeni za rukovanje opasnim materijama mogu, ako su prethodno upoznati sa načinom rada, opasnostima i zastitnim mjerama na radu, samo prenositi, utovarati, istovarati ili pretovarati opasne materije, i to pod rukovodstvom i nadzorom stručno osposobljenog lica za rukovanje opasnim materijama.

Opasne materije mogu da prevoze samo lica koja su za rukovanje i prevoz opasnih materija stručno osposobljena i koja su napunila 21 godinu.

Radna mjesta sa posebnim uslovima rada

Radna mjesta sa posebnim uslovima rada su radna mjesta na koja mogu biti raspoređeni i obavijati poslove tih radnih mjesta samo zaposleni koji, pored opstih uslova za zasnivanje radnog odnosa, ispunjavaju i posebne uslove u pogledu pola godina života, školske spreme, stručne osposoblienosti, zdravstvenog stanja i psihičkih sposobnosti.

Organ državne uprave nadležan za poslove rada, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja, propisuje koji poslovi se smatraju poslovima sa posebnim uslovima rada, kao i posebne uslove koje treba da ispuni zaposleni za rad na tim poslovima.

Društvo ne može rasporediti zaposlenog da radi na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada ukoliko prethodno nije utvrdio da zaposleni ispunjava propisane posebne uslove.

Zaposleni koji radi na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada je dužan da odmah obavjesti poslodavca, ako ocjeni da nije sposoban da radi takve poslove, kao i da obavi zdravstveni pregled na koji ga je uputio poslodavac.

Vrijeme trajanja osposobljavanja

Osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad Javno preduzeće obavlja teorijski i praktično. Osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad vrši se u toku radnog vremena, a troškove osposobljavanja snosi Javno preduzeće.

Teorijski dio osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad obuhvata upoznavanje sa:

- organizacijom i normativnom uredenosti zaštite i zdravlja na radu,
- upoznavanje sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite, zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja zaposlenih,
- obavljanjem stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu,
- procjenom rizika na radnom mjestu,
- bezbjednim korišćenjem sredstava za rad i sredstava i opreme lične zaštite na radu,
- opasnostima i štetnostima u procesu rada na radnom mjestu,
- ergonomske i psihofizičke zahtjevima radnog mjesta, uslovima radne sredine,
- organizacijom prve pomoći, zaštite od požara, evakuacije zaposlenih i dr

Praktičnom osposobljavanju se pristupa kada se ocijeni da je zaposleni teorijski osposobljen za bezbjedan rad.

Praktični dio osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad obuhvata bezbjedno rukovanje sa sredstvima za rad, sredstvima i opremom lične zaštite na radu i opasnim materijama.

Praktični dio osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad izvodi se kroz praktični rad na sredstvu za rad, demonstracijom pojedinih radnji i postupaka u procesu rada na mašini ili uređaju od strane instruktora i zaposlenog. Praktično osposobljavanje se vrši kombinacijom grupnog ili individualnog rada u zavisnosti od organizacije rada.

Nivo i intenzitet osposobljavanja su prilagođeni potrebi radnog procesa i stručnoj spremi zaposlenih. Zaposleni koji nijesu izloženi riziku od povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom, se osposobljavaju za bezbjedan rad do nivoa opšteg znanja o zaštiti i zdravlju na radu, dok se zaposleni koji su izloženi riziku povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom, osposobljavaju za bezbjedan rad pored nivoa opšteg znanja o zaštiti i zdravlju na radu i do nivoa pojedinih cjelina bezbjedan i zdrav rad na sopstvenom radnom mjestu.

Procijenjeno vrijeme za izvodjenje procesa teorijskog i praktičnog osposobljavanja je za

- Teorijski dio: 2 časa
- Praktični dio: 1 čas
- Provjeru znanja: 1 čas

Ukupno: 4 časa

Pregled tema za osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad

Teorijski dio:

Br. teme	Naziv teme	Način izvođenja
1.	Organizacija i normativna uređenost zaštite i zdravlja na radu u Javnom preduzeću	Teorijski
2.	Propisi iz oblasti rada, zdravstvene zaštite i osiguranja	Teorijski
3.	Procjena rizika na radnom mjestu	Teorijski
4.	Mjere zaštite na radu	Teorijski
5.	Bezbjedno korišćenje i upotreba sredstava za rad	Teorijski i Praktično
6.	Bezbjedno korišćenje sredstava i opreme lične zaštite na radu	Teorijski i Praktično
7.	Opasnosti i štetnosti u procesu rada na radnom mjestu	Teorijski i Praktično
8.	Uslovi rada, radnog mjesto i radne sredni	Teorijski
9.	Bezbjedno rukovanje sa el. energijom i opasnim materijama	Teorijski i Praktično
10.	Organizacije prve pomoći, zaštita od požara i evakuacija	Teorijski i Praktično
11.	Provjera osposobljenosti zaposlenih za bezbjedan rad	Teorijski i Praktično
	Ukupno časova	4 časa

Način i postupak izvođenja teorijskog i praktičnog osposobljavanja

Javno preduzeće u skladu sa zakonom, svojim opštim aktima ili ugovorima o radu kojim se uređuju pitanja iz zaštite i zdravlja na radu, angažuje pravno ili fizičko lice za obavljanje ovih poslova (ovlašćene organizacije), stručnu sluzbu ili stručno lice za obavljanje poslova zaštite na radu, kao i druge stručno osposobljene zaposlene kod Javnog preduzeća, kao organizatore

procesa osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad. Javno preduzeće može proces osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad da organizuje i uredi na način koji odgovara organizaciji internog radnog procesa.

Teorijskim osposobljavanjem zaposleni se na pogodan način upoznaju sa materijom zaštite na radu koja je predviđena za poslove radnog mjesta.

Praktično osposobljavanje sprovodi se kada je ocijenjeno da je zaposleni teorijski upoznat sa materijom zaštite na radu.

Kada ovlašćena organizacija za poslove zaštite na radu, stručna služba za obavljanje poslova zaštite na radu vrši osposobljavanje zaposlenih, bira u saradnji sa neposrednim rukovodiocima najpovoljnije metode praktičnog osposobljavanja zaposlenih na radnom mjestu obzirom na složenost i prirodu posla.

Pri određivanju i utvrđivanju načina i postupka, odnosno organizacionih oblika i formi teorijskog osposobljavanja za bezbjedan rad zaposlenih Javno preduzeće usvaja rješenje koje će doprinjeti i podizanju nivoa kvaliteta bezbjednosti i zaštite i zdravlja na radu.

U zavisnosti od sadržaja programa, kao i od kadrovskih i materijalno-tehničkih mogućnosti, jedan od sljedećih oblika i formi i/ili kombinovanjem nekih od njih:

- kurs je organizacioni oblik osposobljavanja za bezbjedan rad zaposlenih čiji je cilj i zadatak da se steknu potpuno nova ili u znatno većem obimu ona znanja, vještine i navike koje će obezbijediti uslove za radu koji neće dovesti do profesionalnih rizika;
- seminar je oblik osposobljavanja čiji je cilj usavršavanje zaposlenih putem sređivanja, korigovanja i proširivanja njihovih ranije stečenih znanja iskustava i sticanju potpuno novih znanja u oblasti zaštite na radu;
- samoobrazovanje je oblik osposobljavanja koji predstavlja proširivanje, osavremenjivanje prethodno ostvarenih znanja i sticanje novih, sa jasno naglašenim zadatkom osposobljavanja za bezbjedan rad uz korištenje udžbenika, priručnika i sl.
- predavanja, predavanja i razgovor, predavanja pomoću audio-vizuelnih sredstava, demonstracije, praktični radovi i dr. uz upotrebu literature, mjerila, učila, obrazovnih sredstava, sredstava za rad, uredaja, opreme organizovano na grupni ili individualni način.

Praktično osposobljavanje za bezbjedan rad zaposlenih obavlja se u okolnostima u kojima se odvija radna djelatnost i mora biti usklađeno sa zahtjevima radnog mjesta i vrste posla.

Praktični dio osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad obuhvata bezbjedno rukovanje sa sredstvima za rad, sredstvima i opremom lične zaštite na radu i opasnim materijama.

Praktično osposobljavanje obavljaju lica koja ispunjavaju uslove za obavljanje stručnih poslova iz zaštite na radu i/ili lica koje ima dokaz o osposobljenosti za bezbjedan rad i najmanje jedan stepen stručnosti više od lica koje se osposobljava.

Osposobljavanje se vrši na način i po postupku kojim se obezbjeđuje pravilno i bezbjedno obavljanje poslova radnog mjesta.

Za vrijeme praktičnog osposobljavanja, Javno preduzeće je dužno da:

- obezbijedi uslove za praktično osposobljavanje zaposlenog (sredstva za rad, postupke, uputstva za rad i bezbjedno obavljanje posla);
- zaposlenog upozna sa svim vrstama opasnosti i štetnosti na poslovima na koje ga raspoređuje i konkretnim mjerama za zaštitu i zdravlje na radu, koje su potrebne radi otklanjanja opasnosti po životu, odnosno oštećenje zdravlja, kao i da bude u stalnom kontaktu kontrolišući njegov rad i ponašanje.

Nakon izvršenog teorijskog i praktičnog osposobljavanja vrši se provjera osposobljenosti zaposlenog za bezbjedan rad i to posebno iz teorijskog i posebno iz praktičnog dijela.

Način provjere osposobljenosti za bezbjedan rad

Provjeru teorijske i praktične osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih poslodavac obavlja na mjestu rada bezbjedan rad. Postupak provjere teorijskog znanja stečenog putem osposobljavanja za bezbjedan rad zaposlenih vrši se po pravilu pisanim putem (test), a može i uobicajenim i najprikladnijim metodama (anketa, usmeni dio i si.), u skladu sa procjenom rizika na radnom mjestu i Programom o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih.

Provjera osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih iz praktičnog dijela vrši se na radnom mjestu.

Ocjenu o osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenog donosi komisija i to sa ocjenom "zadovoljava" ili "ne zadovoljava".

Zaposlenim koji su odgovorili pozitivno na teorijski postavljena pitanja, zadovoljili kriterijume praktične provjere stečenih znanja za konkretno radno mjesto na kojem su raspoređeni i dobiju ocjenu "zadovoljava" za teorijski i praktični dio, ovlašćena organizacija za poslove zaštite i zdravlja a radu, izdaje pisano Uvjerenje osposobljenosti za bezbjedan rad, nezavisno od izabranog načina i postupka teorijskog i praktičnog osposobljavanja.

Zaposleni koji ne pokazu dovoljnu osposobljenost za bezbjedan rad dužni su da se i dalje osposobljavaju do sticanja potrebnog teorijskog i praktičnog znanja, što se utvrđuje ponovnom provjerom osposobljenosti u roku koji odredi Javno preduzeće.

Ako se nakon ponovne provjere osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih utvrdi da nema potrebna teorijska i praktična znanja iz zaštite i zdravlja na radu, izvršiće se njegov raspored na drugo radno mjesto koje odgovara njegovom znanju i sposobnostima.

Ako takvog radnog mjesta nema, zaposlenom prestaje radni odnos, odnosno ugovor o radu, u skladu sa zakonom.

Periodične provjere teorijske i praktične osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih, koji rade na poslovima sa posebnim uslovima rada odnosno sa povećanim rizikom se vrši jednom u pet godina, a odgovorno lice Javnog preduzeća može odlukom koju donese da odredi da se vrši periodična provjera osposobljenosti za bezbjedan rad i drugih zaposlenih bez obzira na kojem radnom mjestu rade.

Ako Javno preduzeće za osposobljavanje za bezbjedan rad zaposlenih angažuje ovlašćenu organizaciju za poslove zaštite na radu, Ugovor koje Javno preduzeće zaključuje mora sadržati principe utvrđene opštim aktima koje donosi, ugovorima o radu o pitanjima iz zaštite na radu i Programom o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih.

Podgorica, 02.11.2021.godine



Predsjednik upravnog odbora

Nebojša Popović